

Maribor, dne 18. septembra 1913.

3.

Tečaj LXVII.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje "Kato". Tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserir in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitrste za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 10 strani in Gospodarske Novice.

**Kdor takoj vpošlje 1 krono
dobiva Slov. Gospodar do konca leta.**

Kdo še manjka?

Slovensko katoliško časopisje se je zadnji čas, kar je pač samoumevno, veliko bavilo s hrvaško-slovenskim katoliškim shodom. Na njem se je podalo toliko novih misel, začrtalo toliko lepili načrtov, stare resnice se razglašale v tako krasni obliki, da je vsak katoliški časnik moral postati ob teh dogodkih ter jih naznaniti v svojih predalih. Saj zadnji katoliški shod v Ljubljani ni vzbudil samo pri Slovencih in Hrvatih občudovanja, ampak po celi Avstriji. Nemški katoliški časniki očitajo nemški javnosti, da je cel nemški narod v Avstriji, ki šteje okoli 9 milijonov, poslal na katoliški shod v Lincu komaj 5000 zastopnikov, a majhen katoliško-slovenski narod vsaj 5krat več. Katolički slovanskih narodov v Avstriji pa gledajo na naš shod kot na vzor, katerega si skoro ne upajo do seči. Češki katoliški listi odkrito priznavajo, da so slovenski katolički prevzeli vodstvo katoliškega gibanja med Slovani, poljski listi pa se veselijo, ker se je na tem shodu našlo v bratskem objemu vse slovansko, ki ne škili preko avstrijskih mej.

Toda ko smo se mi veselili, je sejal sovražnik Ijljiko med pšenico. Bolj kakor kedaj poprej so liberalni časniki in agitatorji delali v tem času za razširjenje svojega časopisa. Z mladeničko gibnostjo so pisali in delali za svoje liste. V liberalne vrste se je zaneslo novo navdušenje za časopisje, in to navdušenje že rodi svoje sadove; liberalni časniki zahajajo v slovenske hiše, v katerih jih prej ni bilo.

Cisto jasno se vidi pot, po kateri hočejo spraviti liberalni generali svobodomiselstvo med naš narod. Trojna je ta pot: snovanje ciril-metodovih podružnic, v katerih se goji čista narodnost s popolnim preziranjem verskega naziranja, ustanavljanje sokolskih društev, v katerih se že vceplja svobodomiselstvo, in tretja pot je liberalno časnikarstvo, ki odkrito in brez ovinkov seje same prostomiselstva med slovenski narod.

Cirilmetodarstvo, sokolstvo in liberalno časopisje, to so punčica v očesu vsakega spodnještajerske-

ga liberalca. Taktika, katero zasledujejo liberalci pri svojem delu, ni neumna. S cirilmetodarstvom premotijo marsikaterega in nerazsodnega človeka. S sokolstvom lovijo osobito mladino v svoje zanjke, s časopisjem pa vse to delo pospešujejo in dovršujejo. Časnikarska naloga je najvišja naloga, zato tudi taka skrb za razširjenje liberalnega časopisa.

Rekli smo, da liberalna taktika ni neumna. Toda obenem je tudi tako jasna, da bi morali biti slepi in gluhi, ako bi ne spoznali, kam meri. Liberalci se pripravljajo, da vzamejo pri prihodnjih deželnoborskih volitvah posest od našega ljudstva. Celo ljudje med liberalci, ki se že leta niso premaknili iz svojih, s kmečkim denarjem bogato opremljenih pisarn, so začutili zopet mladost v svojih starih kosteh in se pečajo okoli po domovini za cirilmetodarijo in sokolstvo in časopisje. Vse zastonj, vse brez ekspenzarjev, tudi žrtve doprinašajo, saj se gre za boj proti preklicanemu klerikalnemu zmaju!

A na naši strani? Posebno, kar se tiče časopisa, bi se med nami lahko mnogo več storilo. Mnogo naših pristaev nima nobenega našega časopisa in kadar pridejo burni časi, takrat dajejo taki ljudje največ dela, ker cincajo med resnico in neresnico, med katoliško in protikatoliško stranko. Vsaka liberalna laž jim zmede glavo. Skrbimo za te ljudi že sedaj in prigovarjamo jim, da se naročijo na katoliški politični časnik. Preglejmo te dni svoje vasi in kraje, preglejmo vrste naročnikov na katoliške časnike, stavimo si resno vprašanje: Kdo še manjka?

Pridobimo našim listom še ta mesec novih naročnikov. Ne spimo, ko liberalci sejejo!

Kako govori katoliški učitelj?

Noben govor na katoliškem shodu menda ni segel zborovalcem tako globoko v srce, kakor govor učitelja Jankota Grad, ki je govoril o predmetu: Katoliški učitelj. Kaj smo? Kaj hočemo? Kaj moramo biti... Njegove besede so bile navdahnjene s tako plemenitostjo, s tako nežnostjo, s tako ganljivo prepričevalnostjo, da so se mu poslušalci nehote udajali in mu sledili z največjim zanimanjem. Solze veselja in ginenosti, kako vzvišeno pojmi ta krasni govornik svoje stanovske znanje, so napolnjevale očesa udeležencev. Ko je končal, se navdušenje ni hotelo poleči. Odlični gostje in tovarisi-učitelji so hiteli k njemu, da mu častitajo in se mu zahvalijo na krasnih besedah.

Da bodo naši čitatelji spoznali, kakšni bi morali biti naši štajerski učitelji, prinašamo odlomke iz prelepega Gradovega govorja:

Kdo izmed vas se ne spominja onih blaženih časov, ko je čul iz materinih ust prve molitvice, onega trenotka, ko je stopil sredi med starišči prvih v Gospodovi mizi, zadnjih materinih besedi: „Bodi veren!“

Katoliškemu učitelju je vera vzor, ona mu je vir, iz katerega črpa (zajemlje) moči za svoje neumorno delo. Katoliški učitelj prizna sami prvi oblast Stvarnika in zato jo more le on večepi v otroška srca. Izpostavljen pa je zasmehovanju. Razna imena in psovke leta nanj; ali naj se jih ustraši? Ne! Žalibog, da so naši lastni tovariši, ki nas najbolj blatijo in nam kriče, da smo izdajalci.

Oni so zavrgli ta materni testament, zato jih grize črvi in odtod izvirajo vse psovke. Ali smo hinaveci, če se zvesto držimo materinih besedi, če iščemo tolazbe v molitvi, če stopamo z mladino k obhajilni mizi. Saj smo vendar prisegli, da bomo nam izročeno mladino versko vzgajali. Kdo bo pa versko vzgajal, če ni sam veren. Ne bojmo se sovražnih puščic. Ker smo vzgojitelji Kristusovi, moramo biti tudi vojaki Kristusovi. Katoliški učitelj vzklika s katehetom: Le čez najino truplo imate pot do otroških src s svojim proti-verskim strupom. Moderni (novodobni) učitelji vidijo v otroku neko bitje, katero skušajo nabasati z novodobnimi vedami, katoliški učitelji pa vidi v njem podobo božjo. Kje naj dobi za svoje delo milosti kakor v molitvi, kje naj se odpocije, če ne na presvetem Sru cu Jezusovem. On ve, da je les križa v šoli najboljši vzgojitelj. Le katoličan ne pravi: Jaz delam le, za kolikor sem plačan. — On ne čopi le v šoli, ampak gre med narod. On dela za narod, ker ve, da stavi narod svoj up nanj. Pravijo, da so vzori izginili, a v srcu katoliškega učitelja ne izginjajo vzori. Dobro je naše ljudstvo, a ima tudi napake. Pri nas posebno prijančevanje. Katoliški učitelj vidi pogubnosne vplive in zastavi vse moči, da se ustavi to zlo. Katoliški učitelj bodi organizator, ne le narodov, ampak tudi svoj; in naj ne bo katoliškega učitelja, ki bi naj ne bil član naše Slomškove (učiteljske) zveze. Dolgo so delovali naši nasprotniki pod Slomškovo podobo, a zavrgli so jo. Sveta vera naj nam bo luč, materni jezik pa ključ do prave vzgoje. Tuđi v društvih naj deluje katoliški učitelj. Če se ne plašijo nasprotniki truda za svoja društva, čemu bi pa ne sodeloval katoliški učitelj pri katoliških društvih. Pridno pa naj se izobrazuje s čtvrom. V tem bodi tvoje geslo: Ne beri

Ptujska pisma.

(Sodobna premišljevanja).

[Dalej.]

Reči moramo, da so Slovani v turških vojskah dosti več storili za Nemce kot Nemci za Slovane. Ko so l. 1529 Turki napadli Dunaj, bilo je med dunajskimi brambovcem več vojakov iz slovenskih dežel, med njimi naš slavni Janez Kacijanar, ki je s Slovenci branil takozvana „Koroška vrata“.

L. 1532 se je napotil sultan Soliman s silno armando naravnost proti Dunaju, da bi poiskal cesarja, toda vrli hrvaški junak Nikola Jurišič, „ki nemški ni znal niti brati niti pisati ter se je vselej cirilsko podpisoval“, mu je v mali trdnjavi Kisek na Ogrskem zaprl pot. Tri tedne je sultan oblegal trdnjavovo, krije tekla v potokih, a Jurišič se ni udal. Po tritedenskem brezuspešnem obleganju se je sultan vrnil nazaj v Carigrad in cesar je bil rešen. Rešil ga je slovenski junak Jurišič. Zato pa je sultan tem strašnje divjal po Štajerskem in Hrvatškem, vse je oropal ter odpeljal seboj 30.000 kristjanov. Slovence Kacijanar in Pavel Bakič sta pri Lipnici naletela na zadnji oddelek ter ugrabila veliko Turkov, konj in dragocenosti. In da so l. 1683 rešili Dunaj Slovani s slavnim poljskim kraljem Ivanom Sobieskim, ve že vsak otrok na slovenski zemlji.

Pozneje koncem 16. in 17. stoletja se je vsaj nekaj storilo za varstvo južnih dežel. Mnogi kraji na Hrvatškem, na Kranjskem in Štajerskem so se utrdili, skrbelo se je za orožje in municijo. Celo oddahnili so se pa južni Slovani za časa princa Evgena Savojskega. Princ Evgen je bil po rodu Francoz in najslavnejši avstrijski vojskodaj. Zmagal je Turke v slavnih bitkah ter jim vzel rodovitne dežele in lepa mesta. Poleg tega pa je bil državnik, ki je vedel, da

je prihodnost Avstrije na jugu. Za njegovega časa so že mislili na izgon Turkov iz Evrope. Ce bi bil prišel za njim le še en izvrsten državnik, ki bi bil izvajal njegove načrte, tedaj bi bili Turki že davno v Aziji. In Avstrija bi bila dandanes prva, če ne edina moč na Balkanu! Toda za slavnim princem ni bilo sposobnih in dalekovidnih mož, zato so njegovi načrti padli ž njim v grob.

Tudi cesar Jožef II. (1780—1790) je bil hud nasprotnik Turčije. Še pod njim je l. 1789 slavni Lavdon osvojil mesto Belgrad. Toda ponemčevalna politika tistega časa, je na jugu, zlasti na Hrvatškem, izvala najhujši odpor. In ta ponemčevalna politika je ostala na dnevnom redu od tistega časa do dandanes. Ob enem se je Avstrija spriznjila z gnilo Turčijo. Starokopitni minister Metternich, ki je vodil 40 let avstrijsko politiko, je bil nem in gluh za stok in jok uboge „raje“ v turški sužnosti. In istih misli je sedanji predstavitev naše zunanje politike.

Dedščino osvobojenja Slovanov izpod turškega jarma pa je za princ Evgenom prevzela Rusija. Ta je od l. 1790 do l. 1878 v neštetih slavnih zmaga vzel Turčiji kos za kosom ter osvobodila narod za naredno.

V.

L. 1877 sem bil še celo mal deček, a prav dobr se spominjam, kako so ljudje govorili o rusko-turški vojski. Povsed je bilo veliko veselje, ker so Rusi takoj naklepili Turka. Pozneje sem govoril o tem z gospodom, ki je bil ravno takrat navzoč v neki nemški družbi, ko se je bila raznesla vesela vest, da je Plevna padla. Ni mi mogel opisati, kako so bili Nemci vsled te vesti razburjeni in potrči. Nemci so namreč takrat sočustvovali s Turki; pa ne le Nemci, ampak tudi Madžari in Angleži. Angleži so se zdaj spa-

metovali, Nemci in Madžari so pa ostali dosledni, strupeni sovražniki vsega, kar je slovansko. Madžari so po plemenu in duhu sorodniki Turkov, zato so se v prejšnjih stoletjih vedno družili s Turkami zoper avstrijske vladarje. Kakor so tlačili Turki vse druge narode, tako delajo še dandanes Madžari. Nobenih pravic ne dajo ne Slovakom, ne Srbam, ne Rumunom! Kako pa zatirajo v zadnjem času Hrvate, to presega vse meje, to je škandal za celo Evropo sploh in za Avstrijo še posebej. Slovanska „raja“ na Balkanu je postala svobodna, dobrski hrvatski narod, „predzid krščanstva“, ki je toliko krv prelil za Avstrijo, pa se v istem času zaslužni. Te krivice se bodo še hudo mäševale!

Ni še dolgo tega, ko je pisala brezova graška židinja „Tagespošta“, da je na svetu ena sama država, ki od zadnjih slovanskih zmaga nad Turki še trše pritiska na svoje slovanske državljane, in to je Rusija, ki ne da Poljakom nobene svobode. Grda židinja, udari se po zobe! Poglej, kako delajo Madžari s Slovaki in Hrvati! Glej, kako tlačijo Nemci Poljake v nemškem cesarstvu! Pa saj ni treba iti tako daleč. Poglej na Koroško in Štajersko, kako se tlačijo prestol u danii Slovenci. Dr. Steinwender je rekel dne 11. julija 1897 v Celovcu na nekem shodu: Wir Deutsche können zwar dem Staate dienen, aber wir werden in keinem Staate die Dienerrolle spielen, denn wir sind ein Herrenvolk und zur Herrschaft müssen wir kommen“. Smisel tega stavka je: Mi Nemci smo gospodje, poklicani v to, da zapovedujemo drugim. — In tega se še dandanes držijo na Koroškem, kjer nimajo Slovenci nobenih pravic. Če na kolodvoru zahteva kdo vozni listek v slovenskem jeziku, že ga hočejo zapreti! Graška židinja, poglej na Koroško in pusti Rusijo v miru!

(Konec prihodnjih.)

nič, kar ni katoliško! Bodil še tako trden, kdor bere nasprotno liste, postane mlačen, hlađen in navsezadnje mrzel za naše vzore. Zakaj pa bero nekateri nasprotno liste? Ta bi rad izvedel, kaj pišejo o njem, drugi bi rad slišal oba zvona. Prvemu pravim: če ne boš čital, boš miren, pa jih še podpiraš, da te blatiš. Drugemu pa: Nikjer zvonovi tako lepo ne pojo, kakor doma. Tvoja dolžnost je pa, paziti tudi, da se ljudstvo ne zastrupi s slabim čitvom. Ne pozabimo pa tudi preblažene Device Marije, ki nam je vzgojila največjega učitelja. Ljubljene Marijin je naš narod slovenski, k njej ga dovajajmo. Nasprotnike posebno peče ime katoliški. Mi smo pa ravno na to ponosni in je hočemo pogumno nositi. Razšli se bomo, s seboj pa vzemimo geslo:

Srce Tebi — premili Stvarnik,
delelo pa tebi — narod moj!

Ne da se popisati čustev, ki jih je vzbudil s svojim lepim govorom govornik v sričih zborovalcev. Odobravanja ni hotelo biti ne konca ne kraja.

Politični ogled.

Državni zbor bo baje sklican čisto gotovo za dan 15. oktobra. Kako negotov je pri enakih poročilih ta „čisto gotovo“, je našim čitateljem znana stvar. Vlada si mora prej zagotoviti, da ima večino, popolnoma slepo vendar ne bo sklicala državnega zbora. Češki Nemci bi bili sicer radi še nadalje pri vladnem koritu, a si zaradi volitev nič*prav ne upajo. Tudi iz češkega tabora ne prihajajo za vladna ušesa ugodna poročila. Voditelj skupnega češkega kluba, poslanec Stanjek, razglaša, da bodo Čehi v jeseni nasproti vladu v opozicijo. Kdo bo še potem podpiral vlado? Slovenski liberalci imajo žal samo enega poslanca, in ta je nekoliko prešibek, da bi podprt cel vladni kabinet.

Deželni zbori. Cesar je sklical naslednje deželne zbrane za jesensko zasedanje: solnograškega na dan 17. t. m., tirolskega in predarlskega na dan 23., kranjskega na dan 24., nižjeavstrijskega na dan 23. t. m. Goriški deželni zbor bo sklican za dan 1. oktobra, da si izvoli deželni odbor. V kratkem bosta imenovana deželni glavar in namestnik. Deželni glavar bo najbrž vodja katoliške italijanske stranke, prošt Fajduti, namestnik Slovenec dr. Franko.

Stajerski Nemci. Med krščansko-socialno stranko in nemškim centrom, kojo stranko vodi vitez Panc, se vneto nadaljuje huda časnikarska vojska. Nadarjeni vodja krščanskih socialcev, kmet Hagenhofer, očita Pancu, da se je zvezal z liberalno agrarno stranko. Skrajna je hotel Panc to tajiti, a sedaj je s tajenjem ven. Zadnjo nedeljo, dne 14. t. m., sta se Pančeva stranka in agrarna stranka združili na skupen program in določili veliko skupno zborovanje za dan 28. septembra v Št. Mihaelu na Zgornjem Štajerskem. A tudi med liberalnimi in takozanimi nemškonacionalnimi poslanci ni edinstvo in sloga. Eni poslanci se držijo lista „Tagespost“, drugi lista „Tagblatt“. Zadnjim se godi bolj slabo. Njih vodja je poslačen Einspinner. Nam Slovencem pa nič ne škodi, ako v nemških političnih taborih ni edinstvo.

Naša zunanjja politika. V znamenje, da so se naše razmere nasproti Rusiji izboljšale, je odstopil naš poslanik v Petrogradu, grof Turn in na njegovo mesto pride grof Sapary. Ker je Madžar, je pač težko razumeti, ali bo ravno ta mož na pravem mestu. Grof Sapary je bil dosedaj oddelnih načelnik v zunanjem ministrstvu. Na njegovo mesto pride prejšnji poslanik v Belogradu, grof Forgač, ki je bil sedaj poslanik v Monakovem. Grof Forgač se je izkazal povsod, kjer je bil, za nesposobnega in nepriljubljenega. Zdaj bo imel odločilno besedo v zunanjem ministrstvu. Govori se še klub uradnemu tajenju, da tudi zunanjji minister grof Berhtold kmalu odstopi in da pride na njegovo mesto sedanji naš poslanik Mery v Rimu, o katerem gre glas, da je res velesposoben.

Nemška bahavost. Grška kraljeva rodbina je nemškega pokolenja. Sedanji grški kralj Konstantin je še vrhu tega poročen s sestro sedanjega nemškega cesarja Viljema. Sedaj po končani vojski je prišel grški kralj na obiske k svojemu svaku cesarju Viljemu, v zahvalo, da je Nemčija tako vstrajno podpirala Grško proti slovanskim državama Bolgariji in Srbijski. Pri slovesnostih, ki so se vršile povodom tega obiska, se je bahal grški kralj z junashtvom svoje armade, čeprav vsakdo ve, da je bolgarski general Ivanov, ki je vodil proti Grkom trikrat manjšo armado, dobil o grškem junashtvu vse druge pojme, kakor jih sedaj prodaja grški kralj po Nemčiji. Obenem se je grški kralj še polaskal Nemcem, zatrjujoč, da so dosegli Grki le radi tega take uspehe, ker so se učeli pri Nemcih. Nemcem in njihovemu cesarju je ta hvala čudno dobro djala, kajti pri Turkih se nemški učitelji častniki niso odlikovali. Toda že so se oglasili Francozi, ki očitajo grškemu kralju, da je v Berolinu govoril neresnico, kajti sam dobro ve, da so bili učitelji grške armade Francozi. Nemci so učili le Turke in ti so tudi pokazali, kaj so se naučili pri Nemcih. Bolgari, Srbi in Grki pa so hodili pri Francozih v solo. Grški ministrski predsednik se je pri francoski vlasti že opravičil zaradi nepremišljenih besed, ki jih je njegovemu kralju narekovala grda nemška bahavost.

Na Balkanu. Zmagovalci nosijo visoko glavo in njihove besede so ponosne. Med Bolgarijo in Turčijo pa se vršijo pogajanja zaradi nove meje. Pogajanja so zelo tajna, vendar gotovo napredujejo, ker se

do sedaj niso prekinila. Pri Turkih je zavladala nekoliko večja popustljivost, ker v armadi še vedno niso ponehali boji med mlado- in staroturki. V glavnem vojaškem taboru je prišlo med znamen Enverbegom in generalom Abuk-pašo do tako vročega spopada, da je Abuk-paša potegnil samokres in ustrelil na Enverberga, a ga je le neznatno ranil na roki. Vlada v Carigradu, ko je zaznala za ta dogodek, je ukazala, da se odvzame Abuk-paša meč in samokres ter ga odpeljejo v Carigrad. Toda častniki-pristaši so se zavzeli zanj, ko bi se bil moral ta ukaz izvršiti, in začelo se je streljanje in sabljanje med častniki mlado- in staroturškega mišljenja. Slični pojavi niso dokaz za urejene in zdrave razmere v turški armadi. — Na Bolgarskem vlada klub veliki nesreči, ki je zadela ta narod, mir in red. Med narodom se je začela agitacija za prestop v katoliško cerkev, ker se pravoslavni cerkvi ne zaupa. Slovenci se dejanski zanimajmo za bolgarske razmere s tem, da radi darujemo za katoliške misije na Balkanu.

Protiavstrijske demonstracije v Rimu. Katoliški telovadci raznih narodov so se šli te dni pokloniti sv. Očetu v Rim. Laški framasoni so pa skočili pokoncu in so hoteli preprečiti vso slavnost. Najhujše se je godilo mali skupini avstrijskih telovadcev. Lahko so jih strahovito zasramovali. Udrli so nato pred avstrijsko poslaništvom in divje kričali: „Dol z Avstrijo! Živio italijanski Trst!“ Policija demonstrantom ni bila kos; še le poklicano vojaštvo je izpraznilo trg. Zaprli so 50 oseb. To so naši zavezniki!

Proti drugovercem. Rusko pravoslavlje se obnaša zelo nestrpo nasproti drugovercem. Poroča se, da se je zadnji čas razpustilo zopet 22 društva. Izmed teh društev jih je 7 katoliških, vsa verskega in dobrodelnega značaja, 11 pa mohamedanskih društev, ki so tudi vsa verskega značaja. Posebno veliko pa znajo pripovedovati o pravoslavni nestrnosti oni poljski katoliki, ki so prišli ob delitvi Poljske pod rusko carstvo.

Angleško zračno brodovje. Angleška hoče biti prva. Zgraditi bo dala zračno brodovje iz vseh vrst letal in zrakoplovov. Samohidroplanov, ki se bodo dvigali z morja in opazovali sovražnikovo mornarico, bo 200. Zrakoplovi bodo služili za poizvedovanje v daljavah. Vsa letala bodo imela brezžične brzojave, po katerih se bodo dajala poročila admiralu-poveljniku. Več križarje bo imelo hidroplane na krovu. Gradi se za letala posebna vojaška delavnica. To bodo grozne vojne v zraku!

Japonska proti Kitajski. Jasno je, da išče Japonska priložnosti, kako bi začela vojsko s Kitajsko. Kitajska ji je ugodila v vseh prepornih točkah, toda japonska javnost je sedaj na svojo vlogo huda, češ, da je pre malo zahlevala. Japonska čuti v sebi moč mladosti in se pripravlja, da sosednje ozemlje kolikor mogoče spravi pod svojo oblast. Najprej je bila Korea na vrsti, sedaj Kitajska. Tudi Rusija se že oglaša in oznanja pravico do severnega dela Kitajske.

Kolera.

Vedno bližje prihaja kolera našim krajem. Cel Balkan je okužen, okuženih je po koleri mnogo krajev na Ogrskem in Hrvaškem, da, pojavili so se že tudi posamezni slučaji v Galiciji, na Dunaju in na Češkem. Bati se je, da tudi v naših krajih nastopi prijateljica smrti — kolera. V naslednjem podamo poročilo o stanju kolere v posameznih deželah po poročilih, ki so došla dne 15. septembra:

Ceško: Žena višjega okrajnega zdravnika v Tuzli, Galcinska, je došla dne 6. t. m. v kopališče Marijine vari, kjer je nenačoma obolela na koleri. Oddali so jo takoj v bolnišnico za kužne bolezni. Ker je bila zdravniška pomoč takoj pri rokah, se je posrečilo, Galcinsko rešiti. Novejša poročila pravijo, da je žena že izven nevarnosti. Namestništvo je izdalо stroge varnostne odredbe.

Dunaj: Žida Pardo so že izpustili iz bolnišnice, ker je popolnoma okrevl.

Galicija: Zdravstveni oddelek notranjega ministrstva na Dunaju poroča, da je izbruhnila kolera tudi v Galiciji, in sicer v vseh ob ogrskih meji. Vasi Oparčac, Oberce in Skole so deloma okužene. Kolera se je prenesla po delavcih iz Ogrske. Umrla je neka kmetica. O številu drugih slučajev se molči.

Hrvatstvo: Od 10. do 14. t. se je pojavilo zopet 26 novih slučajev, a smrten ni bil nobeden. V mnogih okrožjih je vlada prepovedala promet s sadjem.

Ogrska: V Budimpešti in tudi v drugih krajih Ogrske je izbruhnila zadnji čas kolera z vso silo na dan. Dne 11. septembra je v Budimpešti nenačoma obolelo 7 oseb, njim se kljub varnostnim odredbam še vsak čas pridruži po več novih bolnikov. Umrla sta dosedaj 2 osebi. Iz dežele prihajajo vedno pogosteje poročila o koleri. Uradni list javlja skupno z dežele 48 slučajev. Znano je, da so Ogrji zelo nesnažni, glede pitne vode pa sploh niso izbirčni. Pijejo vodo iz Donave in drugih rek, luž, studence pa imajo navađno poleg gnojnici. Vlada je sedaj, ko je že kolera v deželi, prepovedala piti vodo iz Donave in pa smrdljivih studencev, tudi dovoz sađja in živeža iz okuženih krajev, posebno iz Srbije in Rumunije, je prepovedan. V Budimpešti so oblasti zaplenile 1 vagon suhih rib iz Apata in jih dale sežgati.

Bosna: Kolera pojema. V Gornji Tuzli se nahaja zdaj le 1 bolnik; z dežele pa se poroča, da leži še od prejšnjih bolnikov 22 neozdravljenih. — Novejša poročila pravijo, da je v vasi Kreka blizu Tuzle v nekem mlinu, kjer je pred dnevi neka žena umrla

za kolero, na novo obolelo 5 oseb. Tudi v Breki je na novo obolel nek otrok.

Srbija: V okrožjih ob Drini (ob bosanski meji) zboleli v posameznih vaseh vsak dan na desetine oseb. Posebno hudo divja kolera v Sabacu in Mitrovici. Od 1. do 13. septembra je obolelo na Srbskem 1224, ozdravelo 370, umrlo 277, a bolnih je še 577 oseb. Tako pravi uradno poročilo.

Rumunija: Od 10. do 13. septembra je obolelo na novo 112 oseb, umrlo 46, ozdravelo 15. Posebno hudo divja kolera v mestih Silistrija, Šulina in Tyrmagurele. — Od kar je izbruhnila kolera, pa do 14. t. m., je obolelo za njo 1555 oseb, 661 jih je umrlo, med njimi 79 vojakov, 159 bolnikov pa je ozdravelo.

Bulgarija: Najbolj so okuženi okraji Vidin, Vraca, Plevna in Sistovo. Od 5. do 13. t. m. je na novo obolelo 614 oseb, umrlo jih je 115.

Turčija: Od 1. do 13. septembra obolelo je v Carigradu in okolici 214, umrlo 73 oseb.

Rusija: Okužena so okrožja: Odesa, Cherson, Balta, Podolija, Dnjepravsko in tudi Besarabija. Dosedaj je obolelo 2107 oseb, a umrlo 619 oseb. Kolera se je prenesla na Rusko največ po rumunskih potnikih.

* * *

Kolero pomnožujejo posebne glijice (bacili), katere se zarijejo v želodču in čreva. Dokler so te glijice še v želodču, je bolezen še lahko ozdravljen, kadar hitro pa so se kolerine glijice ukoreninile v čreva, je človek skoro gotovo izgubljen. Zdravnik razložujejo troje vrst obolenja za kolero. Najložji napad ali prva vrsta kolere se pozna po hudi driski, ki pa se od navadne driske ne da mnogo razločevati. Ljudje, ki so bolj rahle narvi, navadno podležejo že prvotnim napadom, močnejša narava pa kljubuje še do druge ali tretje vrste. Pri drugi vrsti ali stopinji začne človek bruhati iz želodca jedila in kri. V tej srednji stopinji umrje največ ljudi. Pri tretji vrsti se poleg driske in bruhanja pojavi še strjenje krvi, žila začenja le po redkomu biti, voda se zapira, krč se loteva celega života in po hudi mukah bonik umre. Največ žrtev zahteva kolera pri ljudeh med 30. in 40. leti, a med ženskim in moškim spolom ne dela kolera nobenega razločka.

Navadno se kolera naleže po glijicah (bacilih) v straniščih ali drugih javnih prostorih, n. pr. če se takoj vsedeš na sedež, kjer je sedež človek, ki je bolan na koleri, je lahko mogoče, da se je tudi ti nalezeš. Lahko pa se nalezeš kolere tudi, če piješ slabo vodo, zavžiješ gnilo ali nezrelo sadje, spiš v neprečrashenih prenočiščih ali delaš v bližini, kjer zastaja voda iz stranišč. Kolero pa posebno pospešuje nesnaga. Ker med obolelimi za kolero umrje navadno 60%, je povsod, kjer se kolera pojavi, če tudi v najmanjšem obsegu, treba stroge previdnosti. Ker je slaba pitna voda najboljši prenašalec kolere, se priporoča, da skrbijo gospodarji, da bodo studenci snažni, da se ne steka v studence razna nesnaga, ali pa celo voda iz perilišč. Posebno skrb se naj obrača tudi na stranišča. Snaga naj bo tudi tukaj na svojem mestu. Gospodarji naj skrbijo, da se zbirajo odpadki v globoki jami. Posebno pa naj skrbijo za snago v straniščih gostilničarji, kjer se shajajo razni potniki! Gospodinje pa naj skrbijo za snago stanovanj in perila.

Ako se prikaže pri kaki osebi sumljivi znak kolere — huda driska, naj se takoj pokliče zdravnik. Vlada odredi povsod, kjer se pokaže tak sumljivi slučaj, takoj stroge varnostne odredbe, da se nevarna kuga ne razširi. Tem naredbam se je treba že z ozirom na lastno korist brezpogojno pokoriti in navodila izvajati.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tečna.

- 21. nedelja: 19. po Binkoštih; Matej, apostol.
- 22. pondeljek: Mavričij in tovariši, mučenci, Emeran, škof.
- 23. torek: Tekla, devica in mučenica; Lin, papež.
- 24. sreda: Marija Devica, reš. ujetnikov; Gerhard, škof.
- 25. četrtek: Kleofa, spoznavalec; Firmen, škof.
- 26. petek: Ciprijan in Justinia, muč.
- 27. sobota: Kozma in Damijan, mučenika; Kaj, škof.

* **Duhovniška vest.** P. Blaž Seme, kaplan in slovenski spovednik v Marijinem Celju, je premeščen v Aflenc.

Iz sodnijsko-pisarniške službe. Sočnijski kancler Franc Flux v Gornjemgradu je imenovan za oficijala.

* **Občni zbor Slovenske Straže** bo dne 12. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne na Jesenicah. Stajerske podružnice, skrbite, da boste vse zastopane!

* **Naš cesar prvič pri armadi.** Iz dnevnika pokojnega cesarjevega vzgojitelja, grofa Coroninija, ki leži zakopan v Šempetru na Goriškem, priobčuje list „Österr. Rundschau“ par podatkov, kako je takrat 14letni nadvojvod Franc Josip dne 10. oktobra 1844 nadzoroval prvič svoj dragonski polk št. 11.

* **Našim dopisnikom.** Pišite 1. s črnilom. Urednik vam bo hvaležen, ker ne bo izgubil veda pri čitanju in popravljanju in črkostavec vas bo hvobil; 2. samo na eno stran; 3. raz

štvo. „Slovenski Gospodar“ ima 15.000 naročnikov; oziroma se na to in ne jezite se na uredništvo, če včasih malenkostni dopisi, ki niti 50 bralcev lista ne zanimajo, izginejo v uredniškem košu. Tako boste urednikom in črkostavcem delali veselje in jim vsaj zpar let podaljšali življenje!

* Iz šole. Začasni učitelj na Dobrni, Janez Zagajen, je imenovan za stalnega istotam; začasna učiteljica v St. Pavlu pri Preboldu, Hildegarde Sadnik, za stalno istotam; začasni učitelj v Trbovljah, K. Omerzu, za stalnega istotam; začasna učiteljica na Vranskem, Amalija Jezovšek, za stalno učiteljico v Grižah; stalni učitelj v Št. Vidu pri Ptiju, Karl Socer, za nadučitelja v Selah; stalni učitelj v Cirkovcah, Karl Planer, za učitelja v Rečici; začasni učitelj v Ljutomeru, Janez Baukart, za stalnega istotam; stalna učiteljica na Teharijih, Viktorija Flere-Kosi, na Letuš; svoji mestu sta menjali stalni učiteljici Terezija Cvar v Dramljah in Terezija Jelovšek-Hiti na Biželjskem. Iz službe izstopila stalna učiteljica v Letušu, Frida Zmerzlikar. V stalni pokoj stopila učiteljica M. Ferline v Šmarju pri Jelšah in učitelj Boštjan Krajc v Ptiju. Učiteljici ročnih del v Laškem, Ani Aman, in Boštjanu Krajncu v Ptiju, je izrekel deželni šolski svet priznanje za dolgoletno zvestvo službovanje.

* Družba sv. Mohorja. Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar že pričela razpošiljati družbenne knjige za leto 1913. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Koledar za l. 1914. 2. Pravljice. Spisali Utva in Mira. 3. Mlada Breda. Povest. 4. Zgodovina slovenskega naroda, 3. zvezek. 5. V tem znamenju boš zmagal. Zgodovinske slike iz prihkrščanskih stoletij. Spisal dr. J. E. Zore. 6. Krščanska mati. Nauki in molitve krščanskim materam. Se stavl J. M. Seigerschwied. 7. Zorislava. To je 7. knjiga za tiste, ki nočejo molitvenika. Letošnje knjige se bodo razposlale po sledenem redu: 1. Amerika, Afrika in Azija. 2. Krška školjka. 3. Razni kraji. 4. Ljubljanska školjka. 5. Goriška nadškoljka. 6. Tržaško-koprská školjka. 7. Lavantinska školjka.

* Katoliško tiskovno društvo v Mariboru je imelo dne 15. t. m. svoj občni zbor. O delovanju in stanju društva sta poročala ravnatelj dr. Jerovšek in tajnik dr. Lukšman. Občni zbor je vodil predsednik kanonik dr. Matek. Odbor se je izvolil starci.

* Mladenci, vojaki-novinci! Kmalu pride zoper čas, ko bode naš presvitli cesar marsikaterega mladenciča iz vrst naših organizacij poklical pod orožje. Vsaka država, ki hoče varovati svoje pravice in svetinja domovine, rabi vojaštvo. Marsikateri mladenciči bo moral zapustiti svojega dragega očeta in mamico. Vojaki-mladenciči! Sveta, častna dolžnost je, posvetiti domovini svoje najboljše mladostne moči. Niste vi prvi, ki vas čakajo te dolžnosti, ampak tisoči in tisoči so jih že pred vami izpolnjevali, zavedajoč se svoje svete naloge. Vsak stan ima svoje veselje in vsak stan tudi svoje težave. Vživaj, kar ti je Bog naklonil, pogrešaj, česar nimaš, pravi stari izrek. Naravno je, da vojaški stan ni veden prijeten, posebno v začetku ne, dokler se vojak ne privadi. Da je lepše doma, to je umevno. Vojašnica ni mesto za zabave in razveseljevanje, temveč celo zdravje za mnoge svojeglavne. Vojašnica je šola utrjevanja, kjer se morata te' lo in duh pripraviti za slučaj vojske. Zato pa, dragi mi mladenciči, priporočam vam 4 glavne točke: pokorščina je neizogibna pri vojakih, vestno izpolnjevanje dolžnosti, potem pa vera in molitev. Vera in molitev, to je pa največja opora za mladenciča pri vojakih. Kajti kdor na to pozabi, ta je izgubljen za svojo večno srečo. Da ostanete zvesti svoji veri in mili slovenski domovini vam želi — A. B., štajerski rojak iz Koroskega.

* Mladim vojakom, ki bodo skoro šli služiti cesarja, priporočamo, da si kupijo v Cirilovi tiskarni v Mariboru knjigo: „Krščanski vojak“, ki obsega krasne nauke za mladencič-vojake. Slovenski mladenciči, naroči si jo! En komad stane broširan 80 vin., trdno vezan 1 K 20 vin.

* Zdaj prihajajo... Te dni so zopet oživele naše mariborske ulice. Dijaštvvo je prišlo nazaj in dalo našemu mestu prijaznejše lice. Z dijaki so prišli stariši, le da jim zborejo stanovanja, potem se zopet vrnejo. Na mladih dijaških obrazih je brezskrbnost in radost, na obrazih starišev resnost in skrb, kakršno rodi ona velika, neizmerna ljubezen starišev do svojih otrok, pred katero se vsi klanjam, ki jo poznamo. Kako ljubezni polno in vendar tudi boječe se ozirata oče in mati na svojega sina, v njih pogledu počivajo težko vprašanje: Kaj bo iz tebe? Pridnega in poštenega so dali stariši svojega fanta v mesto, sedaj jim v strahu trepetata srce, da se jim pokvari in zgreši pravo pot. Ljubi Bog, izpolni vroče želje skrbnih starišev in spremljaj s svojim blagoslovom slovensko dijašovo.

* Bulgari za prestop v katoliško cerkev. Neki nemški časopis poroča iz Sofije, da se je ondi razvila močna struja, ki dela na to, da raztrga Bolgarija vse vezi z vzhodno cerkvijo in prestopi k rimsko-katoliški cerkvi. Zlasti so se oprijeli te misli makedonski Bolgari, ki upajo na ta način preprečiti raznarodovanje. Sedaj se je za stvar zavzel tudi dnevno časopisje, ki pozivajo javnost in duhovščino, da zastavi vse svoje moči v to, da se bolgarska cerkev odreče pravoslavlju in prizna Rim, ki bi Bolgare z odprtimi rokami sprejel.

* Südmarka preko avstrijskih mej. Letos je zborovala Südmarka v Inomostu, ob sklepu pa so se peljali zborovalci v Monakovo na Nemško. Naši Nemci so tam na posebnem zborovanju prosili rajhovske

Nemce, da naj pomagajo izpodriniti Slovence z njihovih posestev. Zborovanje se je sklenilo s pesmijo: Nemčija, Nemčija, čez vse! Pri nas pa so hoteli zaprati ljudi, ko so nekateri Slovenci prosto dajali duška svojem veselju, da je slovansko orožje na Balkanu zmagovalo nad Turki. Slovenci molčimo, a ne pozabimo te dvojne mere nikdar!

* 30letnica hrvaškega jezika v istrskem dež. zboru. Te dni je poteklo 30 let, odkar se je v istrskem deželnem zboru izpregovorila prva hrvaška beseda. Bil je dr. Matko Laginja, ki se je kot prvi v hrvaščini oglašil proti krivicam, ki so se ob tedanjih volitvah godile pod italijansko krutovlado hrvaškemu narodu.

* Ne pravdajte se! Pravde zaradi poti so požrle našim kmetom že mnogo časa in denarja. Neko tako kmečko pravdo je pred kratkim imelo v rokah najvišje sodišče, ker se niso prej poravnali. Stvar je tale: Neki kmet je vozil listje in drva iz svojega gozda čez senožet svojega soseda, ki mu je dal za to dovoljenje. Sosed pa je senožet prodal in novi lastnik je kmetiču zaprl pot. Kmetič je šel tožit, češ, da on ima pravico voziti tam, ker mu je prejšnji lastnik dovolil. Toda prva sodnja je dala novemu gospodarju prav in kmetič ni smel več voziti čez senožet. V drugi inštanci je pa kmetič pravdo dobil, a v tretji so potrdili razsodbo prvega sodnika in kmetič je zatrdno izgubil svojo pravdo. S tem da je prvi posestnik prodal svojo senožet, je izgubil kmetič od njega mu dano dovoljenje za vožnjo. Sodniški stroški te dolgotrajne pravde znašajo, kakor poročajo nemški listi, veliko svoto 3850 kron. Ali ni škoda denarja?

* Avstrijska razredna loterija. Dne 1. septembra je začelo glavno ravnateljstvo državnih loterij izdajati srečke I. razreda avstrijske razredne loterije. Od 100.000 srečk jih je 2000 celih, 18.000 četrtrinskih, ostanek pa osminskih. Cele srečke imajo večjo obliko, nekatere tako kakor 100kronski bankovci. Temeljna barva celih srečk je rurmena, četrtrinskih rožasta in osminskih vijolčasta; na sredi je avstrijski grb. Barva okvirja, ki obdaja črno tiskano nemško besedilo, je pri vseh srečkah I. razreda rujava; v isti barvi je tudi tiskano besedilo v osmih avstrijskih deželnih jezikih na zadnji strani. Barve okvirja bodo pri posameznih razredih: rujava, modra, olivnata, vijoličasta in rdeča. Cele srečke imajo napis: „Los“, delne pa: „Ein Viertel Los“ in „Ein Achtel Los“. Pod besedilom na sprednji strani se nahaja na desni posnet podpis glavnega ravnatelja državnih loterij, dr. pl. Neupauerja, na levem pa pečat poslovalnice, ki oddaja srečke, s posnetim podpisom njenega lastnika ali voditelja; srečka je le veljavna, če ima ta pečat.

* Iz drvarja študent. Na graškem moškem učiteljišču se je prijavil letos k izpitu tudi prav koščat in okoren mladencič že starejših let ter prosil za vstop. Fanta so vsi začudeno gledali, ko je povedal, da je navaden drvar. Toda znal je pa dobro in sprejeli soga — za učenčka. Resne volje je pač treba, da se loti človek kaj takega!

* Slovenski vojaki v Albaniji. V Skadru tvorijo avstrijsko posadko vojaki našega slovenskega štajerskega infanterijskega polka št. 87. Očividci trdijo, da so to najlepši in najpostavnejši fantje v Skadru. Sedaj morajo še drugi slovenski mladenciči v Albanijo. Minulo soboto je pod vodstvom nadporočnika A. Martina iz Belovara odpotoval voj 60 mož 97. pešpolka, ki so namenjeni za varnost komisije, ki ima uredit severne in vzhodne albanske meje. V južno Albinijo je v isto svrhu prispela italijanska vojaška četa.

* Veliki manevri. Ta teden se vršio na Češkem okoli mesta Tabor veliki manevri, katerih se udeležuje tudi prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand. Kot nasprotnika si stojita nasproti general Aufenberg, prejšnji vojni minister, in general Bruder mann.

* Kontrolni zbori za to leto odpadejo.

* Vojvoda Putnik na Štajerskem. Minister notranjih zadev in načelnik generalnega štaba srbske armade, vojvoda Putnik, sta se odpeljala v kopalische Glajhenberg na Štajerskem, da se tam nekoliko oddahneta. Vojvoda Putnik je napravil načrte za vojsko na Balkanu in tudi vso srbsko vojsko vodil.

* Proti beguncem. V zadnjih letih je opazilo avstrijsko vojno ministrstvo, da se vsako leto izseljuje veliko število mladencičev iz Galicije, ki so bili potrjeni v vojake. Zato se je uvedla stroga preiskava proti mnogim izseljeniškim agentom. Policija v Krakovem je te dni ustavila na kolodvoru 1100 mladencičev iz Avstrije in 400 iz Ogrske, ki so se hoteli z izseljevanjem odtegniti vojaški službi. Večina teh je bila židov in Madžarov. Vojno ministrstvo je izdal ponovno stroge odredbe proti beguncem, ki se hočejo odtegniti vojaški službi. Slovenski mladencič, ne uhajaj! Boditi ponosen, če si klican v cesarsko službo!

* Trgatev v Italiji. Na splošno se računi letos v Italiji na dosti bogatejšo trgatev kakor je bila lani. Lansko leto je pridelala Italija skupno 44 milijonov hektolitrov vina. Za letos se računi najmanj na okroglih 56 milijonov hektolitrov. Seveda ti računi niso še sklenjeni, ker predno pride obili pridelek pod streho, ga lahko zadene še marsikatera nezgoda.

* Tržno poročilo. Cena slijam je zopet malo poskočila. Večinoma se plačuje za 1 kg po 14 vin, ali za 1 štartnjak 46–48 K. Skoraj enaka cena velja za jabolka. — Na Dunaju in v Gradcu je cena živini skoraj ista kot prejšnji teden. Z domačim sejmov pa nam dohajajo poročila, da cena neprestano pada. Tako nam poroča prijatelj iz kozjanskega okraja, da se je v ponedeljek, dne 15. t. m., na sejmu na Planini

plačevalo za lepe vole samo po 70—80 K 100 kg žive teže, po nekod pa so cene še slabše. Cena je šla sedaj že do skrajnosti navzdol in se pričakuje, da bo odslej šla cena zopet naprej. — Tovarnarji so zvišali ceno bakru za 2%. — Cena letošnjemu vinskemu moštu bo najbrž precej visoka. Vino utegne biti izborni. Vinogradniki, bodite previdni pri predprodaji!

* Domoljubni pevec. V Cirilovi tiskarni v Mariboru je izšla knjižica „Domoljubni pevec“, zbirka ljudstvu priljubljenih pesmi. Cena 1 izvodu 40 vin.

* Za vsako naše društvo in pisarno, za vsako našo šolo, za vsako naše županstvo in pisarno, za vsako našo narodno besedo. Bil je dr. Matko Laginja, ki se je kot prvi v hrvaščini oglašil proti krivicam, ki so se ob tedanjih volitvah godile pod italijansko krutovlado hrvaškemu narodu.

* Slabe letne kmetovale lahko prepreči. V praksi se je izkazalo, da so zimske setve, ki so se krepto gnijole s Tomaževe žlindro, mnogo bolje prezimile, sploh do so se bolje upirale slabemu vremenu in škodljivcem. Poleg hlevskega gnoja je gnojenje s Tomaževe žlindro k jesenskim setvam v razmerju 400 kg za hektar za dosdgo najvišjih dohodkov izredne važnosti. Brez gnojenja s hlevskim gnojem se bo do datek Tomaževe žlindre na 500—600 kg zvišalo; ob enem pa se bo do primereno gnojenje dušika in kalija.

* Oddaja sadnih dreves. Iz delžulih drevesnic se bo oddalo letos 38.000 komadov sadnih dreves Štajerskim posetnikom. Podrobno v današnjem razglasu.

* Družinska praksa se dobi v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Nesreča.

Nesreča pri električnih zgradbah v Fali.

Fala, 13. sept.

Včeraj, dne 12. t. m., se je med 11. in 12. vro predpoldne pripetila tukaj pri električnih napravah velika nesreča. Pri gradbi nekega odra za montiranje in spravljenje prvega zajeza na desnem bregu, se je ogrodje nenadoma porušilo in je podkopal pod seboj osem delavcev. Okrog 12 drugih delavcev, ki so tudi delali na onem odru, se je še lahko rešilo. Od onih osem delavcev jih je bilo pet težko poškodovanih in sicer: Jožef Horner, kateremu je zlomilo levo nogo, Šimonu Svoršniku je hudo poškodovalo levo nogo, Karol Strohmaier je zadobil težke notranje poškodbe, Karolu Straussu je poškodovalo roko in nogo in istotako Antonu Polančiču. Vsi ti se nahajajo v mariborski bolnišnici. Polančič je doma iz Rošpaha, Svoršnik iz Zg. Boča.

O vzroku te nesreče krožijo različne vesti. Upamo, da bo oblast načančno preiskala zadevo in poklicala krivca, da se bo zagovarjal.

Nesreča na mariborski postaji.

Nesreča sledi nesreči. V petek nesreča na Fali, dne 14. t. m. nesreča na mariborski postaji. Ta nesreča je sicer minila brez občutnejše telesne poškodbe katerega človeka, vendar je pa materialna škoda precejšnja. Nesreča se je zgodila tako-le: Ko je vozil ob 4.20 popoldne proti postaji vsakdanji redni osebni vlak iz Gradca, je zapustil postajo neki tovorni vlak. Pod prehodom ob zgornjem delu postaje, ki pelje proti vili Alwies, sta se vlaka srečala. K nesreči je pa osebni vlak pravilno do premikališča še predno je zavozil tovorni vlak z vsemi svojimi vozovi na izhodni tir. Tako se je zgodilo, da je stroj osebnega vlaka zavozil v zadnje vozove tovornega vlača, katerega je potiskal neki stroj. Dva prazna vozova sta bila razbita; tretji, zadnji pred strojem, obložen z žitnimi vrečami, je pa vsled trčenja skočil iz tira. Osebni vlak, katerega stroj je seveda tudi precej trpel, ni mogel naprej. Potniki so morali izstopiti in so šli peš na kolodvor. Tudi razbiti vozove tovornega vlaka so sprawili proč. Največ časa je še trajalo, da so sprawili omreženi naloženi tovorni voz zopet na tir. Še brzovlak, ki pripelje okrog petih v Maribor, ni mogel takoj na postajo. Čakal pa ni dolgo in promet je bil zopet urejen.

Trežje ranjen pri nesreči ni bil nihče, samo male praske in male bunke so dobili nekateri potniki vsled sunka, ki ga je povzročilo trčenje.

Kakor pravijo, se je nesreča pripetila, ker je kazalo železniško znamenje na „odprto“, a je bilo to prezgodaj, ker tovorni vlak še ni odpeljal.

Grozna noč na morju.

Dne 7. septembra popoldne se je odpravilo 7 mladencičev iz Devina na Goriškem z barčico na ples k Sv. Križu. Vesljali so za obrežjem mimo Sesljan, a daleč pod Sesljan si niso upali, kajti bližala se je huda ura. Obrnili so torek čoln in veslali nazaj. Morje pa je postal nevarno in stemnilo se je že tudi popolnoma. Bili so v velikem strahu in nevarnosti, zlasti ker so treptajoča opažali, da jih nese vedno dalje od obrežja. Že kake 4 ure so se borili v viharjem, ko so jih valovi naenkrat preplavili ladjico. Bili so naenkrat vodi. Eni so skušali s plavanjem dosegči pol kilometra oddaljeno obrežje, drugi pa so se krčevito držali za rob prevrnjenega čolna in so klicali na pomoč. Na ob

vpitje. Na razburkanem morju so rešitelji res našli obupane mladenice in jih rešili.

Dekle utouilo.

V ponedeljek, dne 8. septembra, se je šla kopat v Sočo 17letna šivilja Ivana Primožič iz Pevme. Potgrabil jo je krč in izginila je v vodi. Potegnili so jo iz vode in jo skušali oživiti. Že je odprla oči, a tedaj je prišel konjederec in je s prenaglim ravnjanjem vse prejšnje delo pokvaril. Deklice ni bilo več mogoče vzbuditi k življenu.

Smrtna nesreča pri vojaš'kih vajah.

Okrog Št. Petra na Krasu so se pretekli teden vršile strelné vaje v velikem obsegu. Strelnih vaj v tako velikem obsegu doslej ni imela nobena armada. Ostrega streljanja se je udeležilo 40 topov in 13.000 pušk. Pri tem se je zgodila smrtna nesreča. V petek popoldne je namreč pri sklepni vaji neka izstreljena krogla zadela ob kamen, odskočila in zadela v trebuh nadomestnega domobranskega rezervnika Ivana Kaisera, doma od Slovenjega Gradca na Spodnjem Štajerskem. Revež, ki zapušča ženo s 6 nepreskrbljenimi otroci, je v petek zvečer umrl v ljubljanski bolnišnici. Kroga je zadela tudi enega stotnika, ki leži ranjen v Trstu.

Mariborski okraj.

Razstava. Prihodnjo nedeljo, dne 21. septembra, se vrši ob 11. uri v stolnem župnišču v Mariboru slovenska otvoritev paramentne razstave. Razstava traja do četrtega. Vsi dobrotvorni in pospešitelji družbe „Vednegra češčenja“ so prisrčno vabljeni!

Mariborski „Orel“ je imel v sredo, dne 10. t. m. svoj redni občni zbor. V iskrenih pozdravnih besedah je orisal naš g. predsednik dr. Karl Verstovšek telovadbo kot vzajemno sredstvo. Povdral je dejstvo, da se je mariborski „Orel“ lepo razvijal kljub raznim oviram in težkočam, kar vzvoja najlepše nade v bodočnost. Omenjal je zlasti razširjeni delokrog našega odseka z ozirom na osnovanje odseka „Orlic“ in čete naraščaja, katero vprašanje bo rešila prva odborova seja. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da se je odsek jako lepo razvijal. Nato je poročal br. blagajnik Fr. Žebot o odsekovem denarnem stanju. Spominjal se je velikodušnih dobrotnikov in rednih podpornih članov, ki se zavedajo velike važnosti mariborskega Orla. Sklenil je poročilo z željo, da bi nas tudi v bodoči, ko nas čaka še toliko dela, ne zapustila vrsta podpornikov. Po blagajnikovem poročilu je poročal br. načelnik Kores o telovadbi in udeležbi pri isti, ki je bila prav povoljna. Pri nato si deli volitvi so bili izvoljeni: za predsednika dr. Karl Verstovšek, podpredsednikom Ferdo Leskovar, blagajnikom Fr. Žebot, njegovim nemest. br. Bendé, tajnik g. urednik Kemperle, njega načelnikom br. Tišnik. Kot odbornika sta se izvolila še vlč. g. dr. M. Slavič in br. Stiper. Načelnikom je bil z vsklikom izvoljen naš vrli dosedanji načelnik br. Kores, za podnačelnika pa br. Bendé. Voditeljski zbor sestavi prihodnjo odborovo sejo. Z voltvijo se je zaključil dobrouspehl občni zbor. Predloge in načrt za bodoče delo v odseku je rešila prva odborova seja, ki je bila v sredo, dne 17. septembra.

m Krčevina-Lajteršperg. Slovenski razredi tukajšnje šole so zagrizenim Nemcem in nemškutarjem trn v peti. Radi bi spravili tako daleč, da bi slovensko šolo uničili. Te dni so si dovolili zopet nov držen napad na našo šolo. Vrgli so jo iz dosedanjih prostorov ter so ji odkazali prostor v prizidku zadaj na dvořišču. Tam pa, kjer je bila leta in leta slovenska šola, so namestili nemško. In to so storili kar na tihem, da bi starše, ki so pripeljali dne 14., 15. in 16. t. m. svoje otroke k zapisovanju, premotili in jih zvodili v nemško šolo. Za slov.-nemško šolo se je namreč popisovalo v prostorih nove stavbe na dvorišču, za kar večina staršev ni vedela. K sreči je bila Kmečka Zveza po nekaterih starših zadnji hip opozorjena ter je poslala v dnevi, ko se je popisovalo, na lice mesta več svojih ljudi, ki so staršem pojasnevali, kam naj peljejo svoje otroke vpisovat. Nadučitelja na nemški šoli, Wernitznigga, ki je sin slovenskih staršev, a sedaj iz dobro znanih razlogov velik in hud Nemec, se je silno jezil nad slovensko stražo v Kokošinekova drevoredu. Mož je kar pihal od jeze, ko je videl, da se njegova namera ni posrečila. Nahrulil je večkrat oni korajni mladenki, ki sta navajali otroke v slovensko šolo, pretil na razne načine, poslal po župana Schäfferja in policaja, a vse ni nič pomagalo. Slovenska straža je ostala vstrejna do zadnjega in je tako rešila več deset slovenskih otrok. Zelo odurno se je obnašal tudi župan Schäffer, ki je hotel kar prepođiti naši Slovenki, a ti dve se nista udali. Posebno nemško korajjo je kazal učitelj Valent, a vse mu ni nič pomagalo. Z Wernitzniggom sta se čez mero jezila, ko sta videla in spoznala, da jima vrli krčevinski in lajteršperški starši nočejo za šulferajske groše prodati svojih otrok. Naši vrli slovenski posestniki in viničarji v Krčevini in Lajteršpergu so zopet javno povedali, da hočejo svojim otrokom dobro in jih pošljeno v slovensko šolo, kjer se tudi nemščine dovolj naučijo. Do 60 otrok se je vpisalo samo v I. razred slovenske šole, lani samo 49, torej smo zopet napredovali. Wernitzniggu pa krepko povemo, da ga naša slovenska šola popolnoma nič ne briga; njemu, ki ne spoštuje svojega materinega jezika, nočemo zaupati svojih otrok!

m Sv. Križ nad Mariborom. Tudi v naši župniški cerkvi smo obhajali slovesno 3dnevničko v proslavo Konstantinovega jubileja, katero sta z veliko

gorečnostjo vodila č. gg. Alojzij Kovačič, duhovnik salzejanske družbe iz Veržej, in P. Emerih iz Maribora. Tudi to pot zopet so vrli Križevčani pokazali, da hočejo ostati stanoviti v zvestobi do sv. križa. — Zaključilo se je lepo slavlje v nedeljo, na god povisanja sv. križa, s teoforično procesijo, katere se je udeležila velikanska množica domačega ljudstva, kakor tudi ljubih sosedov od Sv. Duha, Kamnice, Sv. Jurija ob P. in Zg. Sv. Kungote. Ohrani nam dobrski Bog trajnih sadov ginljive pobožnosti! — Pretečeno soboto smo ob mnogobrojni udeležbi spremili k zadnjemu počiku Elizabeto Pajtler, mater predsednika tukajnjega Bralnega društva, Jakoba Pajtler, ki je doživel lepo starost 81 let. N. v m. p.!

m Rače. Nemila smrt nam je pokosila dne 7. septembra pridnega kmeta in veleposestnika Jožeta Zernko, starega 76 let. Mož je bil eden izmed najživahnnejših živinorejcev; pri njem je bilo dobiti vsakič konja, vola, bika ali kravo, kakoršne si je kdo želel. Rajni je tudi hodil pred leti celo na Hrvaško in Ogrsko kupovat lepo živino. Kot skrben kmetovalec je svoj čas zvozil več sto vagonov krompirja v Zagreb in v Trst in ga tamkaj po dobrini ceni prodajal. Bil pa je tudi marljiv delavec in si je precej prihranil za svoje otroke, kateri so zdaj vsi oženjeni in preskrbljeni. Ti so: Treza, omožena Gojčič, v Orehoški vasi, N. Lorber pri Sv. Petru, Marija Žigart v Mariboru, in sin Jožef Zernko na domačiji v Račah. Ljubi Bog pa naj podeli skrbnemu in blagemu očetu za ves njegov trud nebeško hrano, večni mir in pokoj!

m Podova. V četrtek, dne 11. t. m. zjutraj je po dolgotrajni 7mesečni bolezni umrla blaga mladenka Magdalena Gassenburger, stara 22 let. Pogreb se je vršil v soboto zjutraj. Spremljala so jo dekleta Marijine družbe. Se pred svojo smrto je izgovarjala se veče le še tiko besede: Marija. — Hudo je trpela in Bog jo je rešil bolezni ter jo vzel k sebi. Bog naj ji da večni mir in vživati nebeško veselje!

m Sv. Martin na Pohorju. Pri nas je umrl Jurij Koren, p. d. Letič, kmet in načelnik konkurenčnega odbora, ki je lani kupil nov lestenc za 1600 K in tudi letos že daroval 1000 K ter tako veliko pripomogel k prenovljenju domače župnijske cerkve. Veliki dobrotvorni naše cerkve naj v miru počiva!

m Maribor. Prihodnjo nedeljo, dne 21. septembra ob 8. uri dopoldne se vrši v Zadružni Zvezni mesečni područni shod Jugoslovanske Strokovne Zvezze. Govoril g. dr. Vehle iz Celja. Ob enem bo za mestno in okoliško skupino vplakevanje prispevkov. Pridite vse članji in se pripeljite svoje znanec seboj!

m Sv. Magdalena. V nedeljo, dne 21. septembra popoldne po večernicah se vrši mesečno zborovanje tukajšnje podružnice „Slovenske Straže“. Na dnevnem redu je: 1. Govor o važnosti katoliškega časopisa. 2. Vaja v narodnem petju na podlagi novoizdanega zvezka „Domoljubni pevec“. Na svidenje! Slovenci, pridite v obilnem stevilu!

m Sv. Jurij v Slov. gor. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo 28. septembra poučni shod, in sicer po rani službi božji v gostilni Fr. Krajnca. Predaval bo g. Fr. Pirnat o živinodržavništvu. Sprejemala se bodo tudi naročila za umetni gnoj. Torej ste v obilnem številu povabljeni.

m Sv. Benedikt v Slov. gor. (Zahvala). V imenu tukajšnjega bralnega in gospodarskega društva bodi tem potom izrečena srčna hvala vsem onim posestnikom od Sv. Lovrenca in Puščave, ki so za našo društveno dvorano blagobito darovali tako lepo število desk. Pri svojih priveditvah se jih hočemo vsak čas hvaležno spominjati. Pavlič J. tajnik.

m Sv. Martin pri Vurbergu. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 21. septembra po večernicah v starščini g. Domen. Pridite!

m Ruše. V nedeljo, 21. t. m. prirede naši vojaški novinci v prostorih g. Novaka veselico z zanimivim in zabavnim sporedom. Začetek ob 4. uri popoldne. Pridite prijatelji naših fantov.

m Ruška koča. Gledate koncerta prihodnjo nedeljo javljamo, da se isti vrši pri vsakem, le kolikor ugodnem vremenu. Če bo vreme prav neugodno, se vrši enkrat pozneje koncert v Nar. Domu v Mariboru.

Ptujski okraj.

p Ptuj. Najboljše sredstvo, da mladino v našem okraju otmemo pogubnemu šnopsu in strupenemu vplivu nemškutarskih časnikov, je pač, ako delamo na to, da se mladina priklopí našemu mladinskemu gibanju. To pa se zgodi le v onih hišah, kjer so naši časniki na razpolago. Vse preveč prepričamo naš okraj časnikarskemu vplivu liberalnih časnikov. Obratite, bratje — prišel je čas! Obratite, bratje — kako je v vas? Zdaj zvezde ugodne vladajo, zdaj semena zlata padajo.

p Hajdin. Na vzvrseni ravni blizu cerkve se ponosno dviguje Društveni Dom, zgrajen s požrtvovanim dobrovoljnim in vodstvom bivšega kaplana č. g. Šketa. V nedeljo, dne 14. t. m., smo ta dom slovensko otvorili. Po večernicah smo se podali pred slavolok, postavljen pred glavnim vhodom v društveno dvorano in po molitvi rožnega venca je mil. g. prošt ptujski, Josip Fleck, blagoslovil Društveni Dom. Nato smo se zbrali v dvorani. Slavnost je otvoril pevski zbor pod vodstvom g. Severa, ki nam je zapel pesem „Naš prapor“. Goste je nato v lepem govoru pozdravila mladenka Katice Pal. Mladina je predstavljala v splošno začetljivost igro: „Marijin otrok sem“. Slavnostni govornik dr. Hohnjec je govoril o pomenu in važnosti Društvenega Doma in izobrazbe splošni. Nekdaj so naši pradede pred Turki zidali trdnjave in tabore pri cerkvah, a naš današnji boj velja nemškutarski v liberalizmu. Novi dom bodi dom katoliške izobrazbe, narodne zavesti in poštene zabave! Božji blagoslov naj spremi naše delo! Mladinka Rezika Šketa iz Braslovčev načuduje nato mladino za vstop v bralno društvo in mladinske zveze. Na splošno željo je nastopil še deželni in državni poslanec dr. Korošec, ki je povdarjal, da se Narodni Domovi, ki kaferim je prispeval tudi kmet, kmetu zapirajo, zato si pa kmetje želijo domove, kjer je prostor za krščansko slovensko ljudstvo. Nemškutarski in liberalni listi nimajo pristopa v te domove. Nato so se vrstile sloven-

ske pesmi, burka: „Junaki“ in razne druge vesele točke. Č. g. kaplanu Šketa, ki si je pridobil za Društveni Dom največ zaslug, se je izročila lepa diploma častnega članstva Bralnega društva. G. Šketa se je v iskrenih besedah zahvalil ter je izročil Društveni Dom cerkvi ter Hajdinčanom v last. G. Pal se je še zahvalil vsem gostom, posebej g. proštu in navzočim poslancem. — Sedaj pa Hajdinčani, posebno mladina, le na vstrejno delo, budi dika in ponos hajdinske župnije v vašem novem domu!

p Sv. Trojica v Halozah. Pri nas sta se vršila v nedeljo 2 shoda: Po rani sv. maši shod Kmečke Zvezze, pred poznim opravilom pa shod Mladenske Zvezze. Na obeh zborovanih je govoril državni in deželni poslanec dr. Korošec.

p Avstrijsko vinarsko društvo priredi dne 22. septembra na Osterberjerjev posetnu v Domajni v Zg. Halozah praktičen pouk o razstreljevanju zemlje bodisi za rigoljanje vinogradov, kopanje drevesnih jam ali za rabljanje zemlje v starih sadovnjakih in podiranje gozdnih dreves ter izkopavanje drevesnih štorov z novim „Dinamon I.“ imenovanim razstreljivom, ki je samoubiški takoj brez vsake nevarnosti, da se razpošila celo s pošto, vendar pa ima veliko večjo razstrelilno moč, kakor navadni smodnik. Ker je želite, da bi si te, gotovo zelo zanimive in koristne poizkusili tudi načini kmečki posestnikov, viničarjev in delavci, zlasti iz Haloz jih nujno vabimo k obilni udeležbi.

p Sv. Lovrenc na Drav. polju. Na gostiji Mojzar—Loštrek je nevestin brat Anton nabral za „Slov. Stražo“ 6 K. Obilo sreče mladiča poročencema, srčna zahvala vsem darovalcem!

p Sv. Lovrenc v Slov. gor. V nedeljo, dne 28. septembra priredi Marijina družba in Mladenska zveza Koustantinovo slavnost. Ob pol 10. uri bo v spomin desetletnici Marijine družbe blagoslovljene novih podob sv. Alojzija in sv. Neže, slovensa procesija v cerkev, pridiga, med sv. mašo skupno sv. obhajilo Marijine družbe in članov Mladenske zvezde. Hitro po sv. opravilu ima Mlad. zveza slavnost na cerkvenem prostoru. Slavnostni govornik je veleč. g. dr. Hohnjec, nastopijo razni govorniki iz sosednjih župnij, sodeluje slavni pevski zbor od Sv. Tomaja. Mladenci, potrudite se v Lovrenčko dolino. Prijazno vabi odbor.

p Ormož. V nedeljo, dne 21. septembra se vrši pri nas velika mlačinska slavnost. Ob pol 10. uri sv. maši in pridiga. Pridiguje dr. Hohnjec. Po cerkvenem opravilu bo na vrtu Ormožke posojilnice veliko zborovanje mladencov celega okraja. Govorijo organizator slov. mladine dr. Hohnjec, poslanca Brenčič in Meško ter zastopniki raznih društev. Popoldne po večernicah bo ravnatno veselico v velika ljudska slavnost spojena z govorji, deklamacijami, gledališko predstavo, petjem, srečolovom, telovadbo itd. Sodelujejo mladenke Dekliških zvezek dekanijskoga okrožja. Katoliški starši, ki Vam leži prihoden Vaše mladine na srcu, udeležite se tega slavnosti! Mladenci in mladenke, agitirajmo za obilno udeležbo. Pokažimo, da se naše organizacije zavedajo naloge za obrambo in obstanek naše sv. vere in slov. narodnosti. Torej na veselo in mnogoštevilno svidenje v Ormožu vabi odbor Mlačinskih zvezek dekanijskoga okrožja.

Ljutomerski okraj.

1 Ljutomer. Dne 6. t. m. poročila se je tukaj sivilja gdč. Olga Lah z g. Fr. Magdičem, najemnikom tukajnjega tržkega mlina. Dne 7. t. m. se je vršila poroka gdč. Vekoslave Cimermanove, bivše članice Slovenskega pevskega društva v Ljutomeru, z g. R. Stegmüllerjem iz Gradca. Pevski zbor jima je ob počeli zapel primerno pesem kot čestitko. Vrlo narodnima poročencema obilo sreče in blagoslova!

1 Ljutomer. V ponedeljek, dne 15. t. m., izročili smo materi zemlji 76letno cvetličarko Marijo Nemec, p. d. „Lukačka“. Pokojna je bila svoje dni, še izza dobe nezopognega učitelja in organista g. Postružnika mnogo let izvrstna moč kot cerkvena pevka. Pa tudi pozneje je še rada popevala, zlasti pri ljudskem petju, dokler jo niso moči popolnoma zapustile. Kot cvetličarka je mnogo pomogla v okrašenje naše cerkve, podružnic in kapelic. Oplela je v celem 35 gg. primicijantov ali novomašnikov z najboljšo začetljivostjo. Rajna je bila zelo priljubljena; to je pokazal pogreb, katerega se je udeležilo mnogo Marijinih družbenic in prijateljev. Voditelj družbe, preč. g. dekan Jurkovič, je ob odprttem grobu orisal v vznešenih besedah vzorno njen življenje ter njene lepe lastnosti, ki so jo dičile, ter stavljal tovarišicam za vzgled. Z eno besedo: pokojna je bila vror bogoljubnega življenja. Pevke-tovarišice so se poslovile od nje z lepo, v srce segajočo nagrobnico. Naj ti b

šeni opravili slovesno sveto mašo. Med posvečevanjem kapele sta bili tudi na dvorišču pod milim nebom dve sveti maši. Bila je blizu 1 ura popoldne, ko so Prezvani stopili na oder in nešteci množici govorili v srce segajoč govor. Marijino rojstvo je jutranja zarja krščanske vere, ki je zlasti vzdignila in posvetila vzgojo mladine. Marsikateremu očetu in materi se je porosilo oko. Slišali smo tudi prekmurske Slovence, kako so solznih oči blagrovali naše ljudi, češ: Blagor vam, ki imate tako vnetega škofa in jih lahko slišite v svoji domači besedi. — Z darovanjem in zahvalno pesmijo se je okrog 3. ure popoldne končala veličastna slovesnost, ki ostane v neizbrisnem spominu vsakemu udeležencu. Ob 5. uri so se Prevzvišeni vrnili na kolodvor v Bučečovce.

1 Radgona. „Veselice le ne bo!“ Tako si šeptajo naši nemškutarji in se veselijo, da se bojimo, da jim ne pade srcece v hlače, kakor pri nameranem „Waldfestu“. Slišite, to je bilo drvenje po Poterni, ko se je izvedelo, da priredi naše Izobraževalno društvo veselico! Tisti gospod, ki imajo 2 becirkbsika, od katerih pa je bil samo eden po milosti znanega debelega gospoda zadnjič v Radgoni premiran, so se nemirno zibali po cesti sem in tja, da jim je bila preozka, kakor huzarjem radgonske ulice. Z veliko težavo so zbrali okrog sebe svoje zveste in jih tako-le nagovorili: „Pjebje! Tisti prešmentani študentje, saj jih poznate, priredijo neko veselico v Žetincih. Kaj pa bi bilo, če bi mi naredili ravno isto nedeljo v mojem tali „Waldfest“?! Jaz dam vse! Pa tudi tisti gospod z Radgone, ki znajo tak dobro ludi parati, so rekli, da to ne bi bilo po norci!“ Vsi so pritrdili z velikim veseljem, ker jim ni bilo treba ničesar dati, in hajd' na delo! Pa kako so delali?!? Mislimo smo, da bodo na vsak način priredili kaj pametnega in poštenega. Pa glejte! Ko je moralno naše Izobraževalno društvo vsled odpovedi prostorov preložiti veselico, jih je rešilo iz velike zadrege. Ker so namreč izprevideli, da ne morejo ničesar prirediti, so si očka becirkstirbezicar mislili: „Zdaj veselice ne bo, pa tudi Waldfesta ne treba!“ Poklicali so takoj svoje verne ovce in njim takole govorili: „Hajl! Pjebje! Rešeni smo! Veselice ne bo, pa tudi Waldfesta ne! Mi tak figo vkljup spravimo. Jaz ne dam tala, pa tudi dela nemo nič. Pa nopravite sami, če morete!“ Tako se je razbil Waldfest, kar je popolnoma prav; kajti najbolje je označil to namerano nemškatarsko slavnost član „Waldfestauschuba“ v gostilni s sledičimi besedami: „A frisches Bier und an glotter Tonzboden, sunz brauch'ma nix!“ A mi nismo spali, ampak smo si najeli prostore drugod, se pridno vadili za krasno Jurčič-Cesnikovo igro: „Domen“ in agitirali za veselico. Zaradi tega pa je postal vroče našim nemčurjem in so šli vprašati za svet vsememškega generala v Radgoni. Potem so oblajali ubogo vdovo-krčmarico in ji grozili tako dolgo, da se jih je končno ustrašila in nam odpovedala prostore. Res, kavalirji so naši nemškutarji, pa naj reče kdo kar hoče! — Zgodilo se je, kakor so želeli, in veseli, da smo se bali, da jih zadene kap, so to sporočili svojemu generalu in mu iz hvaležnosti po vrsti poljubljali roke. Ristl, Koller, pa drugi gostilnici pa trdijo, da celo leto niso naredili tako dobrega kšelta kakor takrat. Take židane volje so bili namreč naši nemčurji, da je marsikater objemal in poljubljal obcestni jarek, seveda iz same — ljubezni. Tako je torej prišlo, da nismo imeli veselice, pa tudi ne „Waldfesta“, a dovolj komedije.

1 Sv. Krž na Murskem polju. Naše bralno društvo vabi domačine in sosedje na veliko Konstantinovo slavnost, ki jo priredi v nedeljo, dne 28. septembra na novem odru v Slomškovem dvorani. Začetek takoj po večernicah. Na vsporedu so lepe pevske in tamburaške točke, govor vlč. g. Štuheca o Konstantinovem jubileju, primerne deklamacije in zgodovinska igra „Sv. Just“, ki nam kaže preganjanje kristjanov pred Konstantinovim odlokom. Predno bodo nekateri izmed naših tamburašev odšli k vojakom, se še hočejo skupno s svojimi dosedanjimi tovariši pokazati na novem odru v obliki nekdanih rimskih vojsčakov. Z ozirom na novi oder se preplačila hvaležno sprejemajo. V nedeljo, dne 28. t. m. prihite torej vse v Slomškovem dvorano!

Slovenjgraški okraj.

s Razbor pri Slovenjem Gračcu. Tukaj se je vršil dne 14. t. m. po sveti maši shod K. Z., na katerem je poročal poslanec dr. Verstovšek. Predsedoval je vrlji kmet Pačnik. Po shodu se je vršila veselica Izobraževalnega društva z igro: „Pri zvitem rogu“. Poučen govor je imel dr. Verstovšek. Vrli razborski kmetje in mladeniči se dobro gibljejo.

s Turiška vas pri Slovenjem Gračcu. Konstantinova slavnost se je pretečeno nedeljo prelepo izvršila. Slavnostni govor je imel profesor Vreže iz Maribora. Obsirno poročilo prihodnjic.

s Smaritja pri Slov. Gračcu. Kat. bralno društvo ponovi na splošno zahtevo v nedeljo, dne 21. t. m. igro: „V tem znamenu bo zmagal!“ Ste vabljeni!

s Št. Janž na Vinski gori. V nedeljo, dne 28. t. m. priredi naše Izobraževalno društvo veselico. Na vsporedu ste med drugimi dve igri ena za mladeniče in ena za dekleta in srečolov. Vabimo že danes na to prireditev.

s Velenje V nedeljo, dne 28. septembra zjutraj takoj po prvem opravilu se vrši zborovanje Jugoslovanske Strokovne Zveze v Drusvenem Domu Kmetje, rudarji, delavke, mladina, pridite vse! Govornik bo prišel iz Ljubljane, ter mogoče tudi g. Žebot iz Maribora. Popoldne bo veselica, katero priredi J. S. Z. Pridite v obilnem številu.

s Smaritja pri Velenju. Kam gremo v nedeljo, dne 28. avgusta? V Drusvenem Dom! Tam se bo predstavljala igra „Turški križ“, čeprav snov je vzeta iz turških časov. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Najprvo govor govornik iz Ljubljane. Sodeluje tudi godba iz Pake. Po predstavi ljudska veselica. Sosednja društva, pridite!

s Ribnica na Mariboru. V nedeljo, dne 21. septembra se vrši po večernicah v kapeljni shod Mladenske in Dekliške zvezze. Govori g. nadrevizor Vladimir Pušenjak. Mladenci in dekleta, pa tudi starši ter mlađinska društva drugih župnij prisrčno vabi k obilni udeležbi odbor Kmečkega bralnega društva v Ribnici.

Ronjiški okraj.

k Konjice. Pri dekliskem zborovanju (na malo Gospojnico) dne 8. septembra se je v treznotni odsek vpisalo 8 deklet v I. stopinjo in 36 v II. stopinjo. Lepo je to in hvale vredno, ali še bolj potrebno bi bilo, da bi se to gibanje proti zlorabi alkohola začelo pri moških in tistih fantih, ki že med 10. sv. mašo po gostilnah in šnopsarijah popevajo ter se še-le zvečer zibljejo proti domu. — Po 24 ur zapora v nekaj globi so dobili neki neredni fantje iz Vešeneka in eden iz Prihove, ki so 31. avgusta pri belem dnevu brez vzroka napadli poštenega, iz cerkve se vračajočega fanta Franca Pough.

k Konjice. Nova cesta iz Konjic v Oplotnico je sedaj vendar že enkrat gotova. Izpeljana je tako, kakor bi jo bil meril kak pijaček, kajti dala bi se bila izpeljati veliko bolj naravnost, kar bi bilo tudi veliko bližje. Koliko stane ta cesta, vedo samo gospodje pri okrajnem zastopu, mi davkoplavevalci pa ne. Delali so jo namreč skoro tako dolgo, kot Noe svojo barko. Ker pa vozniki nočejo težo voziti po tej cesti, ker priprega preveč stane, pa plača okrajni zastop vsakemu 2 K, kateri po njej pelje težo. Davkoplavevalci le tako naprej, volite pri občinah in okrajnih zastopih samo nemškutarje in njihove podrepnike, kajti potem bo prišel konjiški okraj z davki in dolgori na najvišjo stopinjo.

k Konjice. Cerkveno slavlje Konstantinovega jubileja se je prav lepo dovršilo s slovesno procesijo v nedeljo (14. sept.) popoldne, pri kateri je bila narynost velikanska udeležba. V procesiji smo opazili svitlo kneginjo Windischgrätz s princem in princeznicami ter več odličnih gospes in gospodov iz trga.

k Konjice. Hvalevredno se opaža, da se prirodni in umetnostni čut goji s pridnim negovanjem vrtnih in posodnih cvetlic. Okoličanke tekmujejo s tržankami; bujna okna, bujnepstre vrtne gredice te povsod pozdravlja. To je vidno znamenje, da so tam doma ljudje, recimo dekleta, ki so res blagega srca. Konjičanke, le imejte in napravljajte veliko nedolžnega vžitka ob pestrocvetičih bujno duhetečih lepih cvetkah!

Celjski okraj.

c Celje. Pretečeno nedeljo se je Marijina cerkev zopet otvorila za božjo službo. Cerkev je okusno preslikana in prenovljena ter napravi na opazovalca prav ugoden utis. Po večmesečnem presledku se je nedeljo prvič v njej opravila sv. daritev, katero je ob veliki assistenci daroval m. g. opat Ogradi. Nekdanji pridigar pri tej cerkvi profesor dr. Hohnjec je imel cerkveni govor, v katerem je razpravljal pomen letosnjega Konstantinovega jubileja za katoliško cerkev in evropsko kulturo ter s prisrčnimi besedami vnemal k zvestobi do Kristusa in katoliške cerkve in do Marije, ki je mati katoliške cerkve, pa tudi posameznega kristjana. Ob tej priliki je tudi prvič nastopil novi cerkveni zbor, ki je pod spremnim Richterjevim vodstvom pel prav dobro. Naj bi nadaljeval tako dobro, kakor je začel!

c Celje. Slovenski trgovci in obrtniki so si ustanovili svoj lasten denarni zavod, ki se zove „Trgovskyo-obrtna kreditna zadruga v Celju“.

c Žalec. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 21. septembra, gledališko predstavo s petjem v prostorih g. Nidorferja v Vrbjih. Ena igra bo šaljiva, ena pa resne vsebine. Začetek ob 4. uri. Predstava se vrši ob vsakem vremenu.

c Vransko. Umrla je na Vologi vrla mladenčka Antonija Grabner v najlepši dobi, stara komaj 18 let. Na njeni sedmini so vrli pogrebci njen spomin na tak način počastili, da so darovali za Slovensko Stražo 3 K. Naj bi jih po vseh sedminah posnemali.

c Sv. Jurij ob juž. žel. Za seboj imamo lepo slavnost jubileja Konstantinovega pri g. Jože Simoniču na Proseniškem. Ob prav ugodnem vremenu se je zbrala velika množica pod košatimi kostanji. Gospod slavnostni govornik (hvala mu), dijaki tamburaši in dekleta igralke so občinstvo v poln, meri zadovoljile. Zdaj je postal jasno; vsakoletna prireditev na tem mestu bodi za društvo pravilo. Saj oder je tukaj, torej ni ovire.

c Sv. Peter na Medvedovem selu. V nedeljo, dne 7. septembra, je priredilo naše protalkoholno društvo „Sveta vojska“ velezanimivo poučno zborovanje, katerega se je udeležilo nad 200 ljudi, starišev in mladine. V imenu društva je govorila pozdravne besede mladenčka Marija Drobnič. Nato je v izredno krasnem govoru navduševala učiteljica Antonija Stupca iz Maribora vse zbrane za trezno življenje. Pojasnila je zlasti veliko škodo uživanja alkoholnih pijač za nežne otročice in polagala staršem na srce, naj otrokom ne v zibelki, ne solarjem, ne dajejo alkoholnih pijač, zlasti ne nesrečnega čaja, kateremu naši ljudje primešajo velike množine špirita. Govornica je povarjala, kako potrebno je, da se v tej sveti vojski vsaj nekateri popolnoma odpovedo uživanju alkoholnih pijač, da dokažejo, da je mogoče prav lahko živeti in delati brez alkohola in da s svojo zdržnostjo vsaj nekoliko zadoštujejo za drugih nezmernost. S pretresljivim vzgledom je ganila vse pričujoče. Končno je pozvala zbrane, naj se oglase nekateri za abstinenco, ki je v boju zoper pijačevanje potrebna. Takoj sta se oglašila en mladenček in ena mladenčka, ki sta oba podpisala obveznico za I. stopinjo. Lep uspeh poučnega zabora! Vrli prvorobitelji za treznost našega

ljudstva, za prelepi poučni govor iskrena zahvala! Naj prepričevalne besede rode mnogo sadu zlasti pri naših materah, da ne bodo več v bodoče zastrupljale otrok z alkoholom. Naše društvo ima sedaj 69 zmernikov in 2 abstinentov. Želimo, da pristopi še veliko novih udov. Naj raste naša vojska proti grdemu pijačevanju, zlasti še žganjepitju!

c Sv. Mihael na Laškim. Kn.-šk. nadžupnijski urad na Laškem naznanja vsem častilcem sv. nadangela Mihaela, da se vrši letošnji cerkveni shod pri sv. Mihaelu v nedeljo, dne 28. septembra. Ravno letošnji, od sv. Očeta zaukazani Konstantinov jubilej je v prav tesni zvezi s češčenjem sv. nadangela Mihaela. Z ozirom naletšnji Konstantinov jubilej je kn.-šk. nadžupnijski urad na Laškem zraven nadžupnijiske cerkve proglašil cerkev sv. Mihaela nad Laškim za jubilejno cerkev, kamor se je vršila prva jubilejna procesija na praznik povišanja Sv. Križa. Sv. Oče Pij X. so romarsko cerkev sv. Mihaela nad Laškim odlikovali s tem, da so podelili popoln odpustek vsem, ki na god sv. Mihaela ali na glavnem shodu prejmejo sv. zakramente in v cerkvi sv. Mihaela molijo po namenu sv. Očeta. — M. S.

c Iz laškega okraja. V sredo, dne 3. septembra, se je vršila v Laškem razstava goveje živine in svinj. Dasiravno se je prignal veliko in lepe živine, vendar bi lahko imeli še lepšo živino, kakor je reklo g. Jelovšek, če živinoreci ne bi pripuščali premlade živine. Bilo je razdeljenih več daril. Prvo darilo je dobil g. Miha Hrastnik, posestnik v Zagoračah pri Laškem, drugo pa Anton Lapornik, posestnik v Št. Lenar u. Oba sta pristaša naše stranke.

c Petrovče. Že dolgo goji mladina srčno željo, priti v Petrovče, da bi se tam na Marijinem srcu navdušila za zvanične vzore srčnega mladostnega življenja. Zato pridite vse mladenči v Savinjske doline in sosednjih krajev zadnjo nedeljo t. m. to je 28. septembra v Petrovče, posebno še tisti, ki se jih ni bilo mogoče udeležiti katoliškega shoda v Ljubljani. Vspored: 1. Ob 9. uri popoldne pridiga in slovensa sv. maša. 2. Zborovanje v Drusvenem Domu. Gooriki in govornik Orlov in Zvezdo dobro došli. 3. Po večernicah ob 2. uri vrtna veselica s prav živin programom. Pevski zbor dobrodošli!

c Vočnik. Naše slovensko izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 28. t. m. v prostorih g. župana Vrečko Konstantinovo slavnost. Na vsporedu je petje, slavnostni govor in dve šalogni „Pri gozdi“ in „Boj za doto“. Prijatelji poštevne zabave prisrčno povabljeni! c Gornja Ponikva. Bralno in pevsko društvo priredi dne 21. septembra popoldne po večernicah igri: „Marijin otrok sem“ in „Sinovo maščevanje“.

c Polzela. Naše Kat. Bralno društvo, ki je več let prečeh mirovalo, se je začelo v zadnjem času živahnogibati. Mladina pridao povprašuje po novih knjigah. Da bo mogoče večje število dobrih knjig nabaviti, priredi društvo, dne 21. septembra ob 3. uri popoldne pri g. Cimpermanu veselico, katere čist dobiček je namenjen v društvene namene. Polzeleni! Smatrjte ta vrstice kot vabilo in udeležite se v mognogorjem številu veselice v prid našega društva, katero je namenje v duševnem napredku nas vseh.

c Polzolovo. Tukajšnje Izobraževalno društvo in Mladenska Zveza priredita v nedeljo, dne 21. septembra po večernicah dve igri: „Pravica se je izkazala“ in šaljiv pripor „Junaki“. Nastopi tudi pevski zbor. Vstopinja: prvi sedež 1 K, drugi sedež 50 vin, in stojisce 20 v. K. Naj nobelnejši udeležbi vabi odbor.

c Žitlje. V nedeljo, dne 21. septembra ob 3. uri popoldne se vrši v prostorih našega Izobraževalnega društva (stara šola) shod Slov. Kmečke Zvezze. Govoril bo deželnega glavnega namestnika in drž. poslance g. dr. Franc Jankovič. Volilci, možje in mladenči, pridite iz domače in sosednjih župnij v velikem številu.

Brežiški okraj.

b Brežice. Nek uzmovič je začetkom t. m. na koru mestne farne cerkve pokradel veliko not za petje in orgle. Kmalu nato jih je tudi v Krškem mnogo zmanjkal.

b Zakot pri Brežicah. Dozdaj so se vse pošteni ljudje — in tudi že v Vašem listu — zgražali nad vedno muziko in plesarjenjem v nemškem „pufšajnu“ vsako nedeljo in praznik. Zdaj pa je tudi novi gostilničar v Narodnem Domu na isti ostuden način začel vabiti goste k sebi. Od ranega jutra, še med službo božjo, ti hrešči harmonika v uho, če prideš mimo. Mislim, da posojilnici sami mora biti do tega, da gostilničar v Narodnem Domu ostane na dobrem glasu!

b Dobova. Konstantinova jubilejna stavnost se je kaj lepo vršila. Začetek iste je bila 3dnevница, katere se so farani mnogoštevilno in v veseljem udeleževali. V nedeljo, dne 14. t. m., pa smo obhajali pr

12 vinarjev za 2 delavni uri

je gotovo malo. Zakaj torej odlašate se dalje in si ne kupite za poskušnjo 12 vin. zavoj pralnega izvlečka „Ženska hvala“? Če namočite z njim perilo črez noč, si prihranite nekaj ur dela, kajti: Če je „Ženska hvala“ nesnago temljito razkrojila, odide s toplo vodo in Schichtovim milom sama od sebe iz perila.

b Dobje pri Planini. Nepopisno veselje je v župniji povzročila novica, da v kratkem dobimo g. kaplana. Hvala Bogu! Sedaj so zavezani ludobni jezik, ki so našega neumorno delavnega župnika opravljali doma in v liberalnih časopisih, da si je za-se zidal novo poslopje. In tudi planinskemu policiju se ne bo več treba v „Narodnem Listu“ pritoževati, da hodijo dobska dekleta na Planino njegove angelsko-čiste mladenci in sramežljive zakonske može zapeljevat. Bog daj prvemu g. kaplanu prav dolgega obstanka pri nas!

b Posavski mladenci! V nedeljo, dne 21. t. m., pride od vseh strani v velikih skupinah na svoj mladinski shod v Brežice! Ob 10. uri je v farni cerkvi služba božja, ob 12. uri v Narodnem Domu mladensko zborovanje s poučnimi in navdušenimi govorji; po večernicah pa si lahko ogledate igro: „Tri sestre“. Fantje, na vas gleda domovina, postavite se in pokazite, da se resno pripravljate na delo v življenju!

b Sv. Peter pod Sv. Gorami. Na rožvensko nedeljo, dne 5. oktobra bo na sv. Gorah veliko dekliško slavlje. Slovesno se bo upeljala nova Marijina družba pri Sv. Petru. Po cerkveni slavnosti bo dekliško zborovanje Pridiguje in na shodu govorji dr. Hohnjec. Članice Marijinih družb, Dekliških zvez in sploh slovenska krščanska dekleta iz sosednjih župnij, pride v obilnem številu!

Listnica uredništva.

Hum pri Ormožu: Dobili prepozno. Deloma izročili „Straži“. — Šmartin pri Slov. Gradišču: Ker preobloženi z rokopisom, odložili za prihodnjic. — Breg pri Ptaju: Hvala za izborni poročilo. A takrat že ni prostora. — Bovec na Goriškem: Poročajte raje „Novemu Casu“ on je na Goriškem to, kar na Štajerskem „Slov. Gospodar“. — Brezno: Prisrčna hvala. Pride. — Gornji Grad, Sv. Anton v Slov. gor., Sv. Jurij, Ormož, Razbor, Sv. Benedikt, Križevci, Rožički vrh: Prihodnjic.

Vprašanja in ponudbe.

Na prodaj ima Blaž Tovšak, posestnik v Št. Ilju pod Turjakom, pošta Mislinja več glav lepo goveje živine, različne starosti in velikosti, čista marijadverska pasma.

Več vagonov goveje živine, plemene, za pitanje in pitane, kipi po dnevnih dunajskih cenah „Splošna avstrijska družba za vnovčenje živine“, Dunaj VIII. okraj, Lamngasse št. 4. Ta družba kipi tudi tri vagona sladkega sena. Nazzani se naj cena, franko Maribor, ali pa kakšna druga železniška postaja.

Graško tržno poročilo.

Sejem z rogato živino dne 11. septembra 1913. Cena je bila za 100 kg žive teže: klavni voli, tolsti 92—110 kron (izjemoma 114 kron), poltolsti 76—90 kron; suhi od 68—74 kron; voli za pitanje od — do — K; klavne krave, tolsti od 68—82, poltolsti od 48—66, suhe od 40—46, biki od 66—86, dojne krave do 4. teleta od — do — K, čez 4. teleti od — do — K; brejne krave od — do — K; mlada živina od 68 do 86 kron. Kupčija slaba, cene večinoma nespremenjene.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1·10, K 1·36; teleta la (izjemoma cena od K 1·36 do K 1·40); mlade svinje od K 1·56 do K 1·64; nemške pitanske svinje od K 1·44 do K 1·56; ogrske pitanske svinje la od K 1·48 do K 1·50; ogrske pitanske svinje IIa od K 1·40 do K 1·46; mesne svinje od K 1·48 do K 1·60; bosnjaške pitanske svinje, suhe, od K 1·48 do K 1·52; ovce od K —80 do K —86; kozliči in jagneta od K —— do K ——. Kupčija slaba, cene nespremenjene.

Hamburg-Amerika Linie

Generalna agentura za Štajersko Murplatz 3 **Gradec** Murplatz 3 Najhitrejša zveza **Gradec — New-York v 8 dneh. 4 parniški razr.**

Izvrstna hrana, oskrba in posrežba. Tedensko 3—4 vožnje iz Hamburga.

Prihodnji parniki:

»Viktoria Luise« 25. septembra, »President Lincoln« 27. septembra, »Cleveland« 30. septembra, »Imperator« 1. oktobra, »Graf Waldersee« 4. oktobra, »Amerika« 9. oktobra, »Cincinat« 10. oktobra, »Patricia« 11. oktobra.

Piporočam! Za jesen in zimo svojo veliko novo vaskrštno barhente, odeje, velike robce, jegrove srstice itd., se radi ogromnega nakupa blaga po jaks značilnih cenah proda.

Redka priložnost! 1000 komadov flanelnih odev, široke 120 cm, dolge 180 cm za K 1·50 se dobijo dokler so v zalogi.

Pričakujemo obilnega obiska se zabeležim.

Jožef Ullaga :: Maribor, Tegethofova cesta št. 21.

Kuplim hišo, primerno za gostilno in mesarijo, bližu ceste, na kakem dobrem prometnem kraju. Zraven je lahko še gospodarsko poslopje, hlev in nekoliko travnika ali vrtja. Ponudbe s ceno prosim na naslov: Piro Anton, ml. v Ravniku št. 3 p. Krško na Kranjskem. 1116

Izjava. Podpisana prekličem in obžalujem, ker sem žalila gosp. Janeza Vertiča, kmeta v Zg. Senarski, radi meje pri travniku in se mu zahvaljujem, da me ni tožil. Marija Zver, posestnica v Gornji Senarski pri Sv. Trojici v Slov. gor. 1117

Novi bencin-motorji tudi taki, ki so že bili v rabi, zelo pričutni domaći mlini se zelo po ceni oddajo. Sprejemam vsa popravila in nova maročila. Karol Sinkovič, ključavnica, Maribor. 1118

Kuharica, ki zna dobro gospodariti in opravljati vsa kmetijska dela, se sprejme v župnišča z malim gospodarstvom. Natančne ponudbe z zahtevo plače naj se pošljajo na upravnost Slov. Gospodarja v Mariboru. 1122

Lovski pes, srednje velikosti, bel s svetlo rujamimi lisami, „hektor“ se je zatekel. Kolor ga najde, najga odda proti nagradi Franu Štupica, c. kr. notarju v Št. Lenartu v Slov. gor. 1120

Krojaški pomagnik, mlad, se sprejme pri F. Körner, Pobrežje št. 37 pri Mariboru. 1120

Učenca sprejme takoj g. Černeč, pekovski mojster, Maribor, Tržaška cesta 11.

Lepo posestvo, eno uro vožnje od Maribora, približno 33 oralov zelo dobre rodovitnega zemljšča, okoli žlahtnega sadnega drevja, se lahko do 16 glav živine redi, za 4000 K vse vrste mehkega in trdega lesa za posekat, stanovanje novo zidan hiša in gospodarsko poslopje, vse z opoko krito. Zraven vinograd z viničarskim stanovaljem in stiskalnico, je z vsem bogatim, ležečim in stoječim fundus instructus, se po zelo nizki ceni proda za 20.000 kron. Vpraša se pri g. Gaube Juriju, trgovcu pri Sv. Jurju ob Pesnici, p. Zg. Sv. Kungota. Prekupci izključeni. 1115

Mestni zidarji Maribor, Tegethoffpl. 3 se priporoča za vsa stavbena dela nova in stara, strešno kritje, betonska dola, izdelavo načrtov in proračunov. Vse točno in po nizkih cenah. 1104

Krojaški učenec se sprejme pri Jos. Folgerju, krojaškem mojstru v Mariboru, Koroška cesta 19. 1084

Želim kupiti staro rabljeno **Motorino kolo.** Naslov po številko 1052 na upravnost.

Maksimilijan Poberaj mestni zidarji mojster Maribor, Tegethoffpl. 3 se priporoča za vsa stavbena dela nova in stara, strešno kritje, betonska dola, izdelavo načrtov in proračunov. Vse točno in po nizkih cenah. 1052

Krojaški učenec se sprejme pri g. Klokočnik, pek. mojster v Mariboru, Meljska ulica 23. 1094

Želim kupiti staro rabljeno **Motorino kolo.** Naslov po številko 1052 na upravnost.

Jaboljčnica izborna dobra domača se nadomesti v sedanjem veliki stiski najboljše z popolnoma naravnim sredstvom „Muskatin“.

Muskatin je žlahtai naravni preparam za napravo dobre domačice pijače.

Iz Muskatina narejena pijača daje moč pozivi in krepča živce.

Muskatin se vsak dan po pošti in vlaku po povzetju pošilja.

Iz Muskatina narejena pijača stane liter

4—5 vinarjev. 987

Muskatin se dobi samo v glavni zalogi **Iv. Andraschitz,** Maribor, Koroška ulica.

Posestvo z mlinom in žago

v neki veliki župniji blizu Celja, kraj z mnogimi gozdovi, zraven želieznic, mnogo sadnega drevja, lepa hiša, mlin s tremi tečaji, velik hlev in gospodarsko poslopje, mlin in žaga imata mnogo dela (na teden eden do 2 vagona). Cena 22.000 krn. Ugodni plačilni pogoji. Pojasnila daje brezplačno uprava „Realitäten-Markt“ Grädec, Hammerlinggasse 6 (2978). 1101

Priden in krepek učenec se tako sprejme proti mesečnemu plačilu pri Janezu Böhm, umetni mlin v Framu. 1103

Na predaj je gospodina in mesarja na Sp. Štajerskem v sredini mesta, zraven okrajne sodnije, okraj glavarstva, farne cerkve, sejmskega prostora in zraven železniške postaje. Hiša je enonadstropna, mesnica, ledenička, živinski hlev, vrt in nekaj zemljšča. V gostilniških prostorih je tudi električna razsvetljiva. Piva se stodi na leto 1800—1500 sodčkov, vina pa 50—60 polovnjakov, v mesunci se kolje vsak teden po dva vola. Proda se vse, kar leži in stoji. Naslov v upravnosti Slov. Gosp. pod št. 1106

Učenec iz dobrih hiš z dobrimi spričevalom zmožen tudi nemškega jezika se tako sprejme v trgovini Jos. Senica, Domžale, Kranjsko. 1108

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Učenec iz dobrih hiš z dobrimi spričevalom zmožen tudi nemškega jezika se tako sprejme v trgovini Jos. Senica, Domžale, Kranjsko. 1108

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprejme s 1. novembrom. Vpraša se pri Oto Svaršnik, Majšperg, p. Črna gora pri Ptaju. 1066

Major s 3—4 odraslimi delavskimi močmi, ki razumejo poljsko delo, se sprej

Postrežba poštena!

Potrudite se obiskati domačega in narodnega trgovca
Fr. Lenarta v Ptiju

ki priporoča čenj. občinstvu za jesen in zimo veliko izbiro novodoblega vsakovrstnega modnega blaga za moške in ženske obleke, kakor tudi razno platno za životno in posteljno perilo.

Nadalje priporoča

za jesen in zimo različne nove porhate, novo hlačevino, nove koce in odeje, nove štrikane robce in srajce, tepihe, dežnike, kravate, manšete, ovratnike, nogavice, rokavice ter veliko drugega novega blaga za oblačila.

Za mnogoštevilni obisk se priporoča

Franc Lenart.

983

Kdor bo z blagom zadovoljen, naj pove svojim znancem
Kdor bo z blagom nezadovoljen, naj pove meni.

(vpisana znamka).

Tomaževa žlindra

(vpisana znamka).

je izborna važno gnojilno sredstvo za vse sadeže na vseh vrstah zemlje. Pomnoži dohodek po dobičkanosnem načinu. Uporaba istega ni vezana na noben letni čas.

Tomaževa žlindra »zvezdna znamka« je priznano najizbornejše blago neskvajene kakovosti. Zato naj zahteva vsak poljedelec

Tomažovo žlindro »zvezdna znamka«, kajti zvezda na vremi in plombi daje poroštvo za čisti in polnovredni izdelek.

POZOR.

Tomaževa žlindra »zvezdna znamka« se v originalnih vremčah prodaja pri sledečih trgovcih:

Peter Majdič, Celje; Jos. Kasimir, Ptuj; F. Kreschischnig, Radgona; Alojz Maček Maribor, Alojz Pinter, Slov. Bistrica; Eduard Suppanz, Pristava; N. Zanier, Št. Pavel pri Preboldu.

Kjer ni nobene prodajalne se naj obrne naravnost na: 1017

„Thomasfosfattfabriken“ L.L.O.Z.
Berolin W 35.

Pred manjvrednim blagom se svari.

894-12

ta je prijatelj naš pravi,
Ki nas krepi,
Da smo čvrsti in zdravi!

Želodčni liker „FLORIAN“ ne slabí in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Varujte se**ponaredb!**

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino od Rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

Nagrobni spomeniki!

Častiti duhovščini in slavnemu občinstvu priporoča svojo bogato zalogu kamnoseškega dela, kot nagrobnih spomenikov v najlepši izpeljavi iz marmorja, gra-nita itd.

Franc Koban,

kamnosek, Rače (Kranichsfeld) Štajersko. 888

Prepričaj se predagi odjemalec,
Kje boljša je postrežba pri meni al' drugod;
Vsekakor ti priznavam kot trgovec
Da neprilike se najdejo povsod.

Postrežba poštena!

Trgovina s špecerijskim
- blagom -

Slovenci! Zavedajte se!

Trgovina z moko in de-
- želnimi pridelki -

J. Ravnikar
Celje

Graška ulica štev. 21.

Glavna slov. zalogu suhih in oljnatih barv, čopičev, firneža in lakov.

Rupujem po najvišji ceni deželne pridelke, vosek in vinski kamen.

Točna in solidna postrežba.

Vedno sveža žgana kava

Na drobno in na debelo!

Zalogu rudniških voda

PALMA

Prosim le Palma-podpetnik! je najtrpežnejši imed vseh.

Redki priložnostni nakup.

Mlin s posestvom blizu prometnega mesta na Štajerskem ob železnici, vedno ledu prosta voda sila, izvrsten obrat. Cena z gospodarskimi poslopji in posestvi 30 tisoč kron. Pruda se le radi starosti in bolehnosti posestnika. Naplačilo 8 tisoč kron. Dopisi pod "Gelegenheit št. 65626" na anončno pisarno Henrik Schalek, Dunaj I. Wollzeile št. 11. 1089

Lepo posestvo blizu okrajne ceste v prijazni Studeniški fari se prodaja. Hiša in gospodarska poslopja so zdana in so v prav dobrem stanu. Posestvo, obstoječe iz lepih rodovitnih njiv, travnikov in gozdov; meri 10 orakov. Cena 9600 kron. Pojasnila daje g. Franc Vodenik, trgovec v Poljanah. 1095

Razglas.

Tečaj za pletenje košaric na deželni viničarski šoli na Silberbergu pri Lipnici.

Da se razširi znanje izgotavljenja košaric, ki so po trebna pri gospodarstvu, posebno pri vinartvu in sadjarstvu, in da se pletenje istih razširi in udomači po celi deželi ter da se kmeckim delavcem v zimskem času da priložnost za delo in zasluzek, je deželni odbor sklenil, na goraj omenjenem zavodu v zimskih mesecih in sicer v času od 1. dec. 1913 do 15. februarja 1914 otvoriti tečaj za pletenje jerasov in košaric za 12 udeležencev. — Udeleženci dobijo na zavodu prost poduk in prosto okrb in plačajo za hrano, katera se tudi na zavodu preskrbi, mesečno 25 K. — Oglasi se pošiljajo do 15. novembra t. l. na deželni odbor potom občin, okrajin zastopov ali kmetskih podružnic. Sprejeli se bodo le ponudniki, ki imajo na Štajerskem domovinsko pravico in so najmanj 16 let stari. Prošnji je priložiti: krstni in domovinski list, spričevalo nravnosti in izjava ponudnika oz. nj. staršev ali korporacij (okr. zastopov, kmet. podružnic), da plačajo stroške za hrano.

Gradec, dne 25. avgusta 1913.

1088

Štajerski deželni odbor.

Za njive in travnike, za sadje, zelenjad, za žito, vinograd, moraš žlindre pridat.

Tomaževa žlindra

zvezdne Stern Marke znamke

je priznano najboljša in poceni, fosfornato kislo gnojilo za jesensko setev.

Gotov učinek! Bogat donesek!
Pozor!

Tomaževa žlindra zvezdne znamke se prodaja le v plumbiranih, z zvezdo zaznamovanih vrečah. Za vsebino fosforove kislino, ki je na vrečah označena se da popolno jamstvo.

Zalogu zvezdne znamke ima veletrgovina »Merkur« Peter Majdič, Celje. Naročila na debelo in na drobno se takoj izvršujejo. 1019

Zaloga pohištva.

Produktivna zadruga mizarskih mojstrov, reg. zadr. z om. por., Maribor, Burgplatz št. 3.

Podružnica v Ptiju, Sarnitzova ulica. 771

Sprejemajo se stavbeno-mizarska dela. Nizke cene

Priporoča se Vam za nakup

Rafael Salmič Celje Nar. dom
to je največja in najcenejša razpošiljalnica ur, zlatnine, srebrnine in optike. Slovenci! Zahajevanje velik cenik, dobite ga zastonj in poštne prosto.
Svetovna tvrdka. Na tisoče zahval.

Prevzetje lekarne.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril
lekarino „Pri zamorcu“
Maribor, Glavni trg št. 3.

Priporočam se tem potom cenjenemu občinstvu za
mnogobrojni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Dragotin Raymann,
lastnik lekarne „pri Zamorcu“
Maribor, Glavni trg štev. 3. 1090

Serravallovo železnato kina-vino

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna od-
liko in častni diplom k zlati kolajni ::
Krepilno sredstvo za slabotne, malo-
krvne in rekonvalscente. Površča
voljo do jedi, utruje živec in popravi
kri. Izborni okus. Nad 7000 zdrav-
niških spričeval.

I. Serravalllo, c. kr. dvorni dobavitelj
Trieste-Barcela.

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol litra á K 2'60 in
446 po 1 liter á K 4'80.

Posestvo

se kupi proti takojnjemu plačilu. Naznani se
naj, kaj posestvo stane, kako daleč do
železniške postaje, koliko dolga je pre-
vezeti. Dopisi se naj pošljejo pod naslo-
vom „Paul Gruber“ na upravo „Realitäten-Markt“, Gradeč,
Hamerlinggasse št. 6 (po c. kr. oblasti dovoljena posred-
valnica prodaje posestev). 1112

Ohranitev zdravega želodca

obstoji v glavnem v vzdržanju, pospešitvi in ureditvi pre-
bave in odstraniti nadležnem zaprtju.

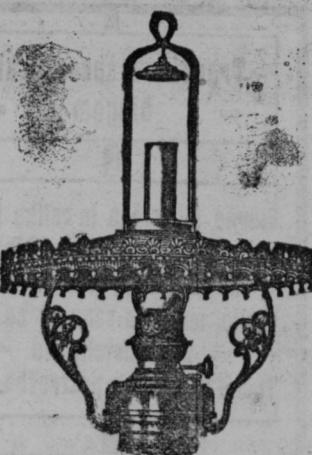
Domače sredstvo, ki je napravljeno iz izbrano najboljših
in učinkovitih zdravilnih zelišč, sredstvo, ki vsebuja tek
in pospešuje prebavo, sredstvo, ki lahko odvaja in od-
stranjuje posledice nezmrnosti, napačne diete, prehlada,
posledice sedenja in zapečenosti kakor
gorečico, nespust, preobilno tvoritev
kislin in krčevito bolest, sredstvo, ki
vse to ublaži all pa odstrani, je „Dr.
Rosa-Balzam za želodec“ iz lekarni
B. Fragnerja v Pragi.

Bavaril! Vsi deli zavoja nosijo po-
stavno določeni varstveni znak.

Razpošilja se vsak dan.

Ena steklenica 2 K, pol steklenica 1 K. Po pošti, da se
pošlje naprej K 1'50, se pošlje mala steklenica, za K 4'70
dve veliki steklenici, za 8 K štiri velike, za 22 K štiri-
najst velikih steklenic franko na vse postage avstro-ogr-
ske monarhije. Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

Izdelovalce in **B. Fragner**, lekarnar, c. kr. dvor.
glavna zaloga **B. Fragner**, lekarnar, c. kr. dvor.
Zaloga v Mariboru: W. A. König, Frid. Prull, Viktor
Savost.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogu steklene in por-
celanske posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za
zodobe. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.
Najsolidnejša in točna posrežba.

Zakaj pač?

je „Pravi zagrebški Franck:
tako priljubljen pri naših
gospodinjah?“

Le zaradi svojih prednosti!
krepak okus,
zlatorujava barva,
nedosežna izdatnost.

Tovarniška znamka:
Kavin mlinček.

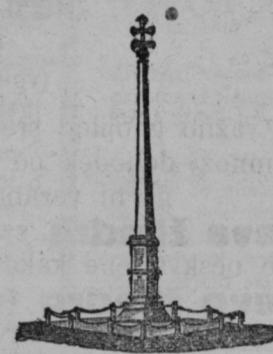
sl em 151/25.648

Dr. Marko Stajnko

odvetnik
je otvoril pisarno v Ljutomeru.

Bolezen pri svinjah

pomeni za vsakega svinjerejeva veli-
ko izgubo.

Svinjereja je le
tedaj dobičkonos-
na, če nobena
žival ne zobi.

Najuspenejše
sredstvo za obram-
bo in ozdravljenje
vseh svinjskih
kužnih bolezni so
Obeliskove svinj-
ske kapljice,

borne kapljice vedno doma. Steklenica a eno krono. Deset
steklenie 8 K. Paziti je treba na varnostno znamko „Ob-
elisk“ in ime „Sussanol“. Vse druge preparate se naj kot
manjvredne odločno zavrne.

Glavna zaloga v Mariboru: Lekarna „Pri Mariji Pomagaj“
W. A. König, Tegetthoffova cesta 1 (nasproti frančiškan-
ski cerkvi).

Edina izdelovalnica:

Lekarna „Pri obelisku“, Mr. Viktor Hauser,
Celovec, Kardinalni trg (Koroško). 1102

Karol Kocijančič,

umetni kamnosek-podobar,
izdeluje oltarje, prižnice, krstne kamne, podobe, grobišča in mauzoleje
Velika zaloga gotovih spomenikov po pri-
znano nizkih cenah.

Maribor :: Šilerjeva ulica štev. 25.

Več kot 1 milijon krov

ca. je v kratkih mesecih izplačalo zavarovancem društvo 1111

„Mädhennhot“.

Prvo splošno dobrodelno društvo za preskrbo dote in
bale za dekleta, ki imajo namen stopiti v zakon

Vsek član plača v dveh letih 294 K in dobi čez 2 leti v
slučaju poročitve 600 K in se torej sveta obrestuje z 124%.

Sprejem članov: brez določene starosti, brez razlike

glede vere, brez zdravniškega atesta.

Noben riziko! Zahtevajte takoj brezplačne prospektte od
glavne izplačilnice „Mädhennorta“ za Štajersko, Gradeč
Annenstrasse 9, sli od njenih izplačilnic v mnogih krajih.

Voditelji vplačilnic se na Štajerskem in Koroškem pov-

sod pod ugodnimi pogoji sprejemajo.

Trgovsko-obrtna kreditna zadruga v Celju

reg. zadr. z omej. jamstvom

reg. zadr. z omej. jamstvom

je otvorila svoje uradne prostore na Krožni cesti (Ringstrasse) št. 9 visoko pritličje. — Uradni dnevi so vsak torek in petek od 9. do 12.
ure dopoldne; uraduje se pa vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. Ob tem času se vlagajo hranilne vloge in se dobe pojasnila glede trgovsko-
obrtnega kredita. — Hranilne vloge na hranilne
knjižice ali v tekočem računu se obrestujejo

po pet od sto

Uradni dnevi so vsak torek in petek od 9. do 12.
od vložitve sledenega dne do dne vzdiga. — Rentni
davek plača zadruga in ga ne odtegne vlagateljem.

1109